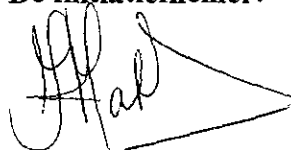

Initiatiefvoorstel krachtens artikel 78 van de Grondwet van de Republiek Suriname, (S.B. 1987, zoals gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38), ingediend door K. Mathoera, lid van De Nationale Assemblée, **houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafvordering** (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 no. 154)

Paramaribo, 3 juni 2019

De initiatiefnemer:

K. Mathoera

Aan: De Nationale Assemblée

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek. <u>03 juni</u>	<u>2019</u>
Agenda no. <u>1098/19</u>	
Verwezen	
Naar	

**WET van .....,
houdende nadere wijziging van
het Wetboek van Strafvordering
(S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk
gewijzigd bij S.B. 2016 no. 154)**

O N T W E R P

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat - in verband met een effectieve opsporing van strafbare feiten - het nodig is het Wetboek van Strafvordering (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 no. 154) nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafvordering (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2016 no. 154) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 89 vervalt.

B. In Titel IV van het eerste boek wordt na de vijfde afdeling een nieuwe vijfde afdeling A toegevoegd luidende:

**Vijfde afdeling A
Onderzoek van gegevens in geautomatiseerd werk**

Artikel 116a

1. De rechter-commissaris kan, op vordering van de vervolgingsambtenaar en in het gerechtelijk vooronderzoek tevens ambtshalve, het bevel geven dat hij van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij toegang heeft tot bepaalde gegevens die kunnen dienen om de waarheid aan het licht te brengen, deze gegevens, voor zover deze zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen met gebruikmaking van een geautomatiseerd werk, zal vastleggen, hem daartoe toegang zal verlenen of op een door hem aangewezen plaats zal overbrengen, een en ander binnen de termijn en op de wijze bij het bevel te bepalen.

2. De vordering als bedoeld in lid 1 vermeldt het strafbare feit en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte, alsmede de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de wettelijke voorwaarden voor uitoefening van de bevoegdheid zijn vervuld.

3. Het bevel kan slechts betrekking hebben op gegevens:

a. waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat die door de verdachte zijn ingevoerd, die voor hem zijn bestemd, die tot het begaan van het strafbare feit hebben gediend, of met betrekking tot welke het strafbaar feit is gepleegd;

b. waarover de verdachte de beschikking heeft, of

c. die een beschrijving geven van handelingen die de verdachte met betrekking tot een geautomatiseerd werk heeft verricht.

4. Het bevel wordt mondeling of schriftelijk gegeven. Indien het schriftelijk wordt gegeven, wordt het betekend.

Artikel 116b

1. In geval van een huiszoeking of in het geval bedoeld in artikel 97, kan:

a. onderzoek worden gedaan naar gegevens die zijn opgeslagen of vastgelegd op een aldaar aanwezig geautomatiseerd werk of gegevensdrager. In het belang van het onderzoek kunnen deze gegevens worden vastgelegd;

b. vanaf de plaats waar de huiszoeking of het onderzoek plaatsvindt, in een elders aanwezig geautomatiseerd werk onderzoek worden gedaan naar in dat werk opgeslagen gegevens die redelijkerwijs nodig zijn om de waarheid aan de dag te brengen. Worden dergelijke gegevens aangetroffen, dan kunnen zij worden vastgelegd.

2. Het onderzoek, bedoeld in lid 1 onder a, reikt niet verder dan voor zover de personen die plegen te werken of te verblijven op de plaats waar de huiszoeking of het onderzoek plaatsvindt, vanaf die plaats, met toestemming van de rechthebbende tot het geautomatiseerde werk, daartoe toegang hebben.

Artikel 116c

1. Voor zover het belang van het onderzoek dit bepaaldelijk vordert, kan indien toepassing is gegeven aan artikel 116b tot degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van beveiliging van een geautomatiseerd werk, het bevel worden gericht toegang te verschaffen tot de aanwezige geautomatiseerde werken of delen daarvan. Degene tot wie het bevel is gericht, dient desgevraagd hieraan gevolg te geven door de kennis omtrent de beveiliging ter beschikking te stellen.

2. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing indien in een geautomatiseerd werk versleutelde gegevens worden aangetroffen. Het bevel richt zich tot degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van versleuteling van deze gegevens.

3. Het bevel, bedoeld in lid 1, wordt niet gegeven aan de verdachte. Artikel 93 lid 2 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 116d

Ten aanzien van gegevens die zijn ingevoerd door of vanwege personen met bevoegdheid tot verschoning als bedoeld in artikel 198, vindt, tenzij met hun toestemming, geen onderzoek plaats voor zover daartoe hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt. Een onderzoek in een geautomatiseerd werk waarin zodanige gegevens zijn opgeslagen, vindt, tenzij met hun toestemming, slechts plaats, voor zover dit zonder schending van het stands-, beroeps- of ambtsgeheim kan geschieden.

Artikel 116e

1. Leidt een onderzoek tijdens een huiszoeking of in het geval bedoeld in artikel 97 tot vastlegging of ontoegankelijk making van gegevens, dan wordt zo spoedig mogelijk aan de betrokkenen schriftelijk mededeling gedaan van deze vastlegging of ontoegankelijk making en van de aard van de vastgelegde of ontoegankelijk gemaakte gegevens. De mededeling blijft achterwege, indien uitreiking van de mededeling redelijkerwijs niet mogelijk is.

2. De vervolgingsambtenaar dan wel de rechter-commissaris, kan bepalen dat de in lid 1 bedoelde mededeling aan een betrokkene wordt uitgesteld zolang het belang van het onderzoek zich tegen mededeling aan deze betrokkene verzet.

3. Als betrokkene in de zin van dit artikel worden aangemerkt:

- a. de verdachte;
- b. de verantwoordelijke voor de gegevens;
- c. de rechthebbende van een plaats waar een huiszoeking heeft plaatsgevonden.

4. Indien de betrokkene de verdachte is, kan mededeling achterwege blijven, indien hij door opneming in de processtukken van de vastlegging van gegevens en van de aard van de vastgelegde gegevens op de hoogte komt.

Artikel 116f

1. Zodra blijkt dat de gegevens die zijn vastgelegd tijdens een onderzoek als bedoeld in de artikelen 116a tot en met 116c, van geen betekenis zijn voor het onderzoek, worden zij vernietigd.

2. De vernietiging vindt plaats door of op last van degene die de gegevens heeft opgenomen. Van de vernietiging wordt proces-verbaal opgemaakt, dat wordt toegevoegd aan de processtukken.

3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 kan de vervolgingsambtenaar bepalen dat gegevens, vastgelegd tijdens een onderzoek als bedoeld in de artikelen 116a tot en met 116c, kunnen worden gebruikt voor:

- a. een ander strafrechtelijk onderzoek dan waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend;
- b. verwerking met het oog op het verkrijgen van inzicht in de betrokkenheid van personen bij misdrijven.

Artikel 116g

1. Indien bij een onderzoek als bedoeld in de artikelen 116a tot en met 116c in een geautomatiseerd werk gegevens worden aangetroffen met betrekking tot welke of met behulp waarvan het strafbare feit is gepleegd, kan de vervolgingsambtenaar dan wel indien deze het onderzoek verricht, de rechter-commissaris bepalen dat die gegevens ontoegankelijk worden gemaakt voor zover dit noodzakelijk is ter beëindiging van het strafbare feit of ter voorkoming van nieuwe strafbare feiten.

2. Onder ontoegankelijk making van gegevens wordt verstaan het treffen van maatregelen om te voorkomen dat de beheerder van het in lid 1 bedoelde geautomatiseerde werk of derden verder van die gegevens kennisnemen of gebruikmaken, alsmede ter voorkoming van de verdere verspreiding van die gegevens. Onder ontoegankelijk making wordt mede verstaan het verwijderen van de gegevens uit het geautomatiseerde werk, met behoud van de gegevens ten behoeve van de strafvordering.

3. Zodra het belang van de strafvordering zich niet meer verzet tegen opheffing van de maatregelen, bedoeld in lid 2, bepaalt de vervolgingsambtenaar dan wel, indien deze de doorzoeking heeft verricht, de rechter-commissaris dat de gegevens weer ter beschikking van de beheerder van het geautomatiseerde werk worden gesteld.

C. Na Titel IV van het eerste boek wordt een nieuw Titel IVa toegevoegd luidende:

TITEL IVa

Bijzondere bevoegdheden tot opsporing

EERSTE AFDELING

Paragraaf 1

Stelselmatige observatie

Artikel 118a

1. Ingeval van verdenking van een misdrijf, kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3 stelselmatig een persoon volgt of stelselmatig diens aanwezigheid of gedrag waarneemt.
2. Indien de verdenking een misdrijf betreft als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bepalen dat ter uitvoering van het bevel een besloten plaats, niet zijnde een woning, wordt betreden zonder toestemming van de rechthebbende.
3. De vervolgingsambtenaar kan bepalen, dat ter uitvoering van het bevel als bedoeld in lid 1 een technisch hulpmiddel wordt aangewend, voor zover daarmee geen vertrouwelijke communicatie wordt opgenomen. Een technisch hulpmiddel wordt niet op een persoon bevestigd, tenzij met diens toestemming.

4. Het bevel als bedoeld in lid 1 wordt gegeven voor een periode van ten hoogste drie maanden en kan telkens voor een periode van ten hoogste drie maanden worden verlengd.
5. Het bevel tot observatie als bedoeld in lid 1 is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - c. de naam of een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de in lid 1 bedoelde persoon;
  - d. bij toepassing van lid 2, de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in dat lid, zijn vervuld, alsmede de plaats die zal worden betreden;
  - e. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven, en
  - f. de geldigheidsduur van het bevel.
6. Bij dringende noodzaak kan het bevel mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt in dat geval het bevel binnen drie dagen op schrift.
7. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in lid 1, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
8. Het bevel kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd. Bij dringende noodzaak kan de beslissing mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt deze in dat geval binnen drie dagen op schrift.
9. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan ook worden gegeven aan een opsporingsambtenaar in de openbare dienst van een vreemde staat. Bij staatsbesluit kunnen nadere eisen worden gesteld ten aanzien van de opsporingsambtenaar.

Paragraaf 2 Infiltratie

Artikel 118b

1. Ingeval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, dat gezien zijn aard of samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de vervolgingsambtenaar, indien het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3, deelneemt of medewerking verleent aan een groep van personen waarbinnen, naar redelijkerwijs kan worden vermoed, misdrijven worden beraamd of gepleegd.
2. De opsporingsambtenaar als bedoeld in lid 1 mag bij de tenuitvoerlegging van het bevel een persoon niet brengen tot andere strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds tevoren was gericht.
3. Het bevel tot infiltratie als bedoeld in lid 1 is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;

- b. een omschrijving van de groep van personen;
  - c. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - d. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven, daaronder begrepen strafbaar gesteld handelen, voor zover bij het geven van het te bevel voorzien, en
  - e. het tijdstip waarop, of de periode waarbinnen aan het bevel uitvoering wordt gegeven.
4. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan ook worden gegeven aan een opsporingsambtenaar in de openbare dienst van een vreemde staat. Bij staatsbesluit kunnen nadere eisen worden gesteld ten aanzien van de opsporingsambtenaar.
  5. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden als bedoeld in lid, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
  6. Het bevel kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.

Paragraaf 3
Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening

Artikel 118c

1. Ingeval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar, als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3:
  2. goederen afneemt van de verdachte;
  3. gegevens die zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk, door tussenkomst van een openbaar telecommunicatienetwerk afneemt van de verdachte; of
  4. diensten verleent aan de verdachte.
2. De opsporingsambtenaar als bedoeld in lid 1 mag bij de tenuitvoerlegging van het bevel een verdachte niet brengen tot andere strafbare feiten dan waarop diens opzet reeds tevoren was gericht.
3. Het bevel tot pseudo-koop of pseudo-dienstverlening als bedoeld in lid 1 is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - c. de aard van de goederen, gegevens of diensten;
  - d. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven, daaronder begrepen strafbaar gesteld handelen, en
  - e. het tijdstip waarop, of de periode waarbinnen aan het bevel uitvoering wordt gegeven.

4. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan ook worden gegeven aan een opsporingsambtenaar in de openbare dienst van een vreemde staat. Bij staatsbesluit kunnen nadere eisen worden gesteld ten aanzien van de opsporingsambtenaar.
5. Bij dringende noodzaak kan het bevel mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt in dat geval het bevel binnen drie dagen op schrift.
6. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in lid 1, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
7. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.

Paragraaf 4 Stelselmatige inwinning van informatie

Artikel 118d

1. Ingeval van verdenking van een misdrijf kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3, zonder dat kenbaar is dat hij optreedt als opsporingsambtenaar, stelselmatig informatie inwint over de verdachte.
2. Het bevel als bedoeld in lid 1 wordt gegeven voor een periode van ten hoogste drie maanden. De geldigheidsduur kan telkens voor een termijn van ten hoogste drie maanden worden verlengd.
3. Het bevel tot stelselmatige inwinning van informatie is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - c. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven;
  - d. de geldigheidsduur van het bevel.
4. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan ook worden gegeven aan een opsporingsambtenaar in de openbare dienst van een vreemde staat. Bij staatsbesluit kunnen nadere eisen worden gesteld ten aanzien van de opsporingsambtenaar.
5. Bij dringende noodzaak kan het bevel als bedoeld in lid 1 mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt in dat geval het bevel binnen drie dagen op schrift.
6. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in lid 1, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
7. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.

Paragraaf 5
Bevoegdheden in een besloten plaats

Artikel 118e

1. In geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bevelen dat een opsporingsambtenaar zonder toestemming van de rechthebbende een besloten plaats, niet zijnde een woning, betreedt, dan wel een technisch hulpmiddel aanwendt, teneinde:
  - a. die plaats op te nemen,
  - b. aldaar sporen veilig te stellen, of
  - c. aldaar een technisch hulpmiddel te plaatsen, teneinde de aanwezigheid of verplaatsingen van een goed vast te kunnen stellen.
2. Het bevel als bedoeld in lid 1 van dit artikel is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - c. de plaats waarop het bevel betrekking heeft;
  - d. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven, en
  - e. het tijdstip waarop, of de periode waarbinnen aan het bevel uitvoering wordt gegeven.
3. Bij dringende noodzaak kan het bevel als bedoeld in lid 1 mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt in dat geval het bevel binnen drie dagen op schrift.
4. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in lid 1, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
5. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.

Paragraaf 6
Opnemen van vertrouwelijke communicatie

Artikel 118f

1. In geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, dat gezien zijn aard of samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de vervolgingsambtenaar, indien het onderzoek dit dringend vordert, bevelen dat een opsporingsambtenaar, als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3, vertrouwelijke communicatie opneemt met een technisch hulpmiddel.

2. De vervolgingsambtenaar kan in het belang van het onderzoek bepalen dat ter uitvoering van het bevel als bedoeld in lid 1 een besloten plaats, niet zijnde een woning, wordt betreden zonder toestemming van de rechthebbende. Hij kan bepalen dat ter uitvoering van het bevel een woning zonder toestemming van de rechthebbende wordt betreden, indien het onderzoek dit dringend vordert en de verdenking een misdrijf betreft waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld.
3. Het bevel tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie als bedoeld in lid 1 is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1 en, in geval van toepassing van de tweede volzin van lid 2, de voorwaarden bedoeld in lid 2 van dit artikel, zijn vervuld;
  - c. ten minste één van de personen, die aan de communicatie deelnemen, dan wel, indien het bevel communicatie betreft op een besloten plaats of in een vervoermiddel, één van de personen, die aan de communicatie deelnemen of een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van die plaats of dat vervoermiddel;
  - d. bij toepassing van lid 2, de plaats die zal worden betreden;
  - e. de wijze waarop aan het bevel uitvoering wordt gegeven, en
  - f. de geldigheidsduur van het bevel.
4. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan slechts worden gegeven na schriftelijke machtiging, op vordering van de vervolgingsambtenaar te verlenen door de rechter-commissaris. De machtiging betreft alle onderdelen van het bevel. Indien ter uitvoering van het bevel een woning mag worden betreden, wordt dat uitdrukkelijk in de machtiging vermeld.
5. Het bevel als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste vier weken. De geldigheidsduur kan telkens voor een termijn van ten hoogste vier weken worden verlengd.
6. Bij dringende noodzaak kan het bevel mondeling worden gegeven. De vervolgingsambtenaar stelt in dat geval het bevel binnen drie dagen op schrift.
7. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in lid 1, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.
8. Het bevel als bedoeld in lid 1 kan schriftelijk en met redenen omkleed worden gewijzigd, aangevuld, verlengd of beëindigd.
9. In gevallen waarbij de vervolgingsambtenaar wijziging, aanvulling of verlenging van het bevel wenst is een machtiging van de rechter-commissaris vereist. Indien de vervolgingsambtenaar bepaalt dat ter uitvoering van het bevel een woning wordt betreden, kan het bevel niet mondeling worden gegeven. Zodra niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in de tweede volzin van lid 2, bepaalt de vervolgingsambtenaar dat de uitvoering van het bevel wordt beëindigd.

10. Bij dringende noodzaak kan de machtiging van de rechter-commissaris, bedoeld in de leden 4 en 9, mondeling worden gegeven, tenzij toepassing wordt gegeven aan de tweede volzin van lid 2. De rechter-commissaris stelt in dat geval de machtiging binnen drie dagen op schrift.
11. Van het opnemen van vertrouwelijke communicatie wordt binnen drie dagen proces-verbaal opgemaakt.

Paragraaf 7 Onderzoek van communicatie

Artikel 118g

1. In deze afdeling en in de derde afdeling wordt verstaan onder:
  - a. aanbieder van een communicatiedienst: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de uitoefening van een beroep of bedrijf aan de gebruikers van zijn dienst de mogelijkheid biedt te communiceren met behulp van een geautomatiseerd werk, of gegevens verwerkt of opslaat ten behoeve van een zodanige dienst of de gebruikers van die dienst;
  - b. gebruiker van een communicatiedienst: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die met de aanbieder van een communicatiedienst een overeenkomst is aangegaan met betrekking tot het gebruik van die dienst of die feitelijk gebruik maakt van een zodanige dienst.
2. In geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, kan de vervolgingsambtenaar, indien het onderzoek dit dringend vordert, aan een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 134 lid 1 sub 3 bevelen dat met een technisch hulpmiddel niet voor het publiek bestemde communicatie die plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van een aanbieder van een communicatiedienst, wordt opgenomen.
3. Het bevel is schriftelijk en vermeldt:
  - a. het misdrijf en indien bekend de naam of een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte;
  - b. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1, zijn vervuld;
  - c. zo mogelijk het nummer of een andere aanduiding waarmee de individuele gebruiker van de communicatiedienst wordt geïdentificeerd alsmede, voor zover bekend, de naam, het adres en de woonplaats van de gebruiker;
  - d. het tijdstip waarop, of de periode waarbinnen aan het bevel uitvoering wordt gegeven;
  - e. een aanduiding van de aard van het technisch hulpmiddel of de technische hulpmiddelen waarmee de communicatie wordt opgenomen.

4. Indien het bevel betrekking heeft op communicatie die plaatsvindt via een openbaar telecommunicatienetwerk of met gebruikmaking van een openbare telecommunicatiedienst in de zin van de Wet Telecommunicatievoorzieningen, wordt – tenzij zulks niet mogelijk is of het belang van strafvordering zich daartegen verzet – het bevel ten uitvoer gelegd met medewerking van de aanbieder van het openbare telecommunicatie netwerk of de openbare telecommunicatiedienst en gaat het bevel vergezeld van de vordering van de vervolgingsambtenaar aan de aanbieder om medewerking te verlenen.
5. Indien het bevel betrekking heeft op andere communicatie dan bedoeld in lid 3, wordt – tenzij zulks niet mogelijk is of het belang van strafvordering zich daartegen verzet – de aanbieder in de gelegenheid gesteld medewerking te verlenen bij de tenuitvoerlegging van het bevel.
6. Het bevel, bedoeld in lid 2, kan slechts worden gegeven na schriftelijke machtiging, op vordering van de vervolgingsambtenaar te verlenen door de rechter-commissaris. De leden 4 tot en met 11 van artikel 118f zijn van overeenkomstige toepassing.
7. Voor zover het belang van het onderzoek dit bepaaldelijk vordert, kan indien toepassing is gegeven aan lid 2 tot degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van versleuteling van de communicatie, de vordering worden gericht medewerking te verlenen aan het ontsleutelen van de gegevens door hetzij deze kennis ter beschikking te stellen, hetzij de versleuteling ongedaan te maken.
8. De in lid 7 bedoelde vordering wordt niet gericht tot de verdachte.
9. Op de in lid 7 bedoelde vordering zijn de artikelen 197, 198, 199, en artikel 118f leden 4, 9 en 10 van overeenkomstige toepassing.
10. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen regels worden vastgesteld over de wijze waarop het in lid 2 bedoelde bevel en de in de leden 4 en 7 bedoelde vorderingen kunnen worden gegeven en over de wijze waarop daaraan wordt voldaan.

Artikel 118h

1. Indien bij de afgifte van een bevel als bedoeld in artikel 118g, lid 1, bekend is dat de gebruiker van het nummer, bedoeld in artikel 118g, lid 3, onderdeel c, zich op het grondgebied van een andere staat bevindt, wordt, voor zover een verdrag dit voorschrijft en met toepassing van dat verdrag, die andere staat van het voornemen tot het opnemen van telecommunicatie in kennis gesteld en de instemming van die staat verworven voordat het bevel ten uitvoer wordt gelegd.
2. Indien na aanvang van het opnemen van de telecommunicatie op grond van het bevel bekend wordt dat de gebruiker zich op het grondgebied van een andere staat bevindt, wordt, voor zover een verdrag dit voorschrijft en met toepassing van dat verdrag, die andere staat van het opnemen van telecommunicatie in kennis gesteld en de instemming van die staat verworven.

3. De vervolgingsambtenaar kan een bevel als bedoeld in artikel 118g, lid 1, eveneens geven, indien het bestaan van het bevel noodzakelijk is om een andere staat te kunnen verzoeken telecommunicatie met een technisch hulpmiddel op te nemen of telecommunicatie af te tappen en rechtstreeks naar Suriname door te geleiden ter fine van opname met een technisch hulpmiddel in Suriname.

Artikel 118i

1. In geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3 sub b, kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek een vordering doen om gegevens te verstrekken over een gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker.
2. De vordering, bedoeld in lid 1, kan worden gericht tot iedere aanbieder van een communicatiedienst.
3. De vervolgingsambtenaar doet van de vordering proces-verbaal opmaken, waarin worden vermeld:
  - a. het misdrijf en, indien bekend, de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte;
  - b. de feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat de voorwaarden, bedoeld in lid 1 zijn vervuld;
  - c. indien bekend, de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de persoon omtrent wie gegevens worden gevorderd;
  - d. de gegevens die worden gevorderd;
  - e. de periode waarover de vordering zich uitstrekt.
4. De artikelen 197, 198, 199 en 199a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 118j

1. Ingeval van verdenking van een misdrijf kan de vervolgingsambtenaar, in het belang van het onderzoek een opsporingsambtenaar machtigen een vordering doen gegevens te verstrekken ter zake van naam, adres, woonplaats, nummer en soort dienst van een gebruiker van een communicatiedienst. Artikel 118 i lid 2 is van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de gegevens, bedoeld in lid 1 bij de aanbieder niet bekend zijn en zij nodig zijn voor de toepassing van artikel 118g of artikel 118i kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek vorderen dat de aanbieder de gevorderde gegevens achterhaalt en verstrekt.
3. In geval van een vordering als bedoeld in de leden 1 en 2 is het bepaalde in 118i lid 3 onder a tot en met d van overeenkomstige toepassing.

Artikel 118k

1. Teneinde toepassing te kunnen geven aan artikel 118g of artikel 118i kan de vervolgingsambtenaar bevelen dat het nummer waarmee de gebruiker van een communicatiedienst kan worden geïdentificeerd, wordt verkregen.

2. Het bevel als bedoeld in lid 1, kan worden gericht tot iedere aanbieder van een communicatiedienst. Bij dringende noodzaak kan het bevel mondeling worden gegeven. In dat geval stelt de vervolgingsambtenaar het bevel binnen drie dagen op schrift.
3. Het bevel wordt gegeven voor een periode van ten hoogste een week en vermeldt:
  - a. de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat voldaan is aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 118g of artikel 118i en
  - b. de naam of een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de gebruiker van een communicatiedienst van wie het nummer moet worden verkregen.
4. De vervolgingsambtenaar doet te zijnen overstaan de processen-verbaal of andere voorwerpen, waaraan een gegeven kan worden ontleend dat is verkregen door toepassing van lid 1, vernietigen indien dat gegeven niet gebruikt wordt voor de toepassing van artikel 118g of artikel 118i.

TWEEDE AFDELING

Algemene regels betreffende de bevoegdheden in de eerste afdeling

Voeging bij de processtukken Artikel 118l

1. De vervolgingsambtenaar voegt de processen-verbaal en andere voorwerpen waaraan gegevens kunnen worden ontleend, die zijn verkregen door de uitoefening van een van de bevoegdheden, genoemd in de eerste afdeling, voor zover die voor het onderzoek in de zaak van betekenis zijn, bij de processtukken.
2. Voor zover de processen-verbaal of andere voorwerpen mededelingen behelzen, gedaan door of aan een persoon die zich op grond van de artikelen 197, 198, 199 en 199a zou kunnen verschonen indien hem als getuige naar de inhoud van die mededelingen zou worden gevraagd, worden deze processen-verbaal en andere voorwerpen vernietigd. Bij Staatsbesluit worden hieromtrent voorschriften gegeven. Voor zover de processen-verbaal of andere voorwerpen andere mededelingen dan bedoeld in de eerste volzin behelzen, gedaan door of aan in die volzin bedoelde persoon, worden zij niet bij de processtukken gevoegd dan na voorafgaande machtiging door de rechter-commissaris.
3. De voeging bij de processtukken vindt plaats zodra het belang van het onderzoek het toelaat.
4. Indien geen processen-verbaal van de uitoefening van een van de bevoegdheden, bedoeld in de eerste, tweede en derde afdeling, bij de processtukken zijn gevoegd, wordt van het gebruik van deze bevoegdheid in de processtukken melding gemaakt.
5. De verdachte of diens raadsman kan de vervolgingsambtenaar schriftelijk verzoeken bepaalde door hem aangeduide processen-verbaal of andere voorwerpen bij de processtukken te voegen.

Kennisgeving aan betrokkene
Artikel 118m

1. De vervolgingsambtenaar doet aan betrokkene schriftelijk mededeling van de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in de eerste, tweede en derde afdeling, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat. De mededeling blijft achterwege, indien uitreiking van de mededeling redelijkerwijs niet mogelijk is.
2. Als betrokkenen in de zin van lid 1 van dit artikel worden aangemerkt:
  - a. de persoon ten aanzien van wie een van de bevoegdheden van de eerste afdeling is uitgeoefend;
  - b. de gebruiker van telecommunicatie of de technische hulpmiddelen waarmee de telecommunicatie plaatsvindt, bedoeld in artikel 118g lid 3;
  - c. de rechthebbende van een besloten plaats als bedoeld in artikel 118a lid 2.
3. Indien de betrokkene de verdachte is, kan mededeling achterwege blijven, indien hij op grond van artikel 118l lid 1 of lid 4, met de bevoegdheidstoepassing op de hoogte komt.

De bewaring en vernietiging van proces-verbaal en andere
voorwerpen en het gebruik van gegevens voor een ander doel

Artikel 118n

1. Zolang de zaak niet is geëindigd, bewaart de vervolgingsambtenaar de processen-verbaal en andere voorwerpen, waaraan gegevens kunnen worden ontleend die zijn verkregen door observatie met een technisch hulpmiddel dat signalen registreert, het opnemen van vertrouwelijke communicatie, of het onderzoek van telecommunicatie, voor zover die niet bij de processtukken zijn gevoegd en houdt deze ter beschikking van het onderzoek.
2. Zodra twee maanden verstreken zijn nadat de zaak geëindigd is en de laatste mededeling, bedoeld in artikel 118m, is gedaan, doet de vervolgingsambtenaar de processen-verbaal en andere voorwerpen, bedoeld in het lid 1, vernietigen. Van de vernietiging wordt proces-verbaal gemaakt.
3. Met een zaak die geëindigd is, wordt bij de toepassing van lid 2 gelijkgesteld een voorbereidend onderzoek dat naar redelijke verwachting niet tot een zaak zal leiden.
4. Door de Minister van Justitie en Politie worden voorschriften gegeven omtrent de wijze waarop de processen-verbaal en andere voorwerpen, bedoeld in lid 1, worden bewaard en vernietigd.

Artikel 118o

1. De vervolgingsambtenaar kan bepalen dat gegevens die zijn verkregen door observatie met behulp van een technisch hulpmiddel dat signalen registreert, het opnemen van vertrouwelijke communicatie of het onderzoek van telecommunicatie kunnen worden gebruikt voor:
  - a. een ander strafrechtelijk onderzoek dan waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend;
  - b. opslag in het daartoe door de Minister van Justitie en Politie ingestelde register.
2. Indien toepassing is gegeven aan lid 1, onderdeel a, behoeven de gegevens, in afwijking van artikel 118n lid 2, niet te worden vernietigd, totdat het andere onderzoek is geëindigd. Is toepassing gegeven aan lid 1, onderdeel b, dan behoeven de gegevens niet te worden vernietigd, totdat de opslag van de gegevens in het register niet meer van belang is.

Technische hulpmiddelen Artikel 118p

Door de Minister van Justitie en Politie worden regels vastgesteld omtrent:

- a. de opslag, verstrekking en plaatsing van de technische hulpmiddelen, bedoeld in de artikelen 118f lid 1 en 118g lid 1;
- b. de algemene technische eisen waaraan de hulpmiddelen voldoen;
- c. de controle op de naleving van de onder b bedoelde eisen;
- d. de instelling(en) die de registratie van signalen aan een technische bewerking onderwerpen en de wijze waarop de bewerking plaatsvindt.

D. Artikel 174 komt te luiden:

1. Indien een gegrond vermoeden bestaat dat de getuige of deskundige niet ter terechtzitting zal verschijnen of dat de gezondheidstoestand van de getuige of deskundige door het afleggen van een verklaring ter terechtzitting ernstig in gevaar wordt gebracht, nodigt de rechter-commissaris de vervolgingsambtenaar en de verdachte tot bijwoning van het verhoor uit, tenzij het belang van het onderzoek geen uitstel gedooft.
2. De rechter-commissaris kan bevelen dat de verdachte de plaats van verhoor zal verlaten opdat een getuige of deskundige buiten zijn aanwezigheid wordt ondervraagd. Hij kan bepalen dat de verdachte en diens raadsman het verhoor van de getuige niet mogen bijwonen voor zover dit met het oog op de in artikel 174a lid 1 vermelde belangen strikt noodzakelijk is. In het laatste geval is ook de vervolgingsambtenaar niet bevoegd daarbij tegenwoordig te zijn.
3. De vervolgingsambtenaar, de verdachte en diens raadsman worden, indien de getuige of deskundige buiten hun aanwezigheid is ondervraagd, zo spoedig mogelijk onderricht over hetgeen de getuige of deskundige heeft verklaard, voor zover dit met de bescherming van de in artikel 174a lid 1 vermelde belangen verenigbaar is.

E Na artikel 174 wordt een nieuw artikel 174a toegevoegd, luidende:

Artikel 174a

1. De rechter-commissaris kan hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van de vervolgingsambtenaar of het verzoek van de verdachte of diens raadsman of de getuige beletten dat antwoorden op vragen betreffende een bepaald gegeven ter kennis komen van de vervolgingsambtenaar, de verdachte en diens raadsman, indien er gegrond vermoeden bestaat dat door de openbaarmaking van dit gegeven:
  - a. de getuige ernstige overlast zal ondervinden of in de uitoefening van zijn ambt of beroep ernstig zal worden belemmerd, of
  - b. een zwaarwegend opsporingsbelang wordt geschaad.
2. De rechter-commissaris maakt in zijn proces-verbaal melding van de redenen waarom het bepaalde in lid 1 toepassing heeft gevonden.
3. De rechter-commissaris neemt de maatregelen die redelijkerwijs nodig zijn om onthulling van een gegeven als in lid 1 bedoeld, te voorkomen. Hij is daartoe bevoegd gegevens in processtukken onvermeld te laten.
4. Ingeval de rechter-commissaris belet dat een antwoord ter kennis komt van de vervolgingsambtenaar, de verdachte of diens raadsman, doet hij in het proces-verbaal opnemen dat de gestelde vraag is beantwoord.
5. Hoger beroep is tegen een beslissing op grond van het bepaalde in lid 1 niet toegelaten.

F. Artikel 199a komt te luiden:

De getuige die uit hoofde van zijn ambt of beroep betrokken is bij het verhoor van een bedreigde getuige of een verhoor waarbij artikel 174a lid 1 is toegepast, dan wel een daaraan voorafgaand verhoor, kan zich verschonen van het beantwoorden van een hem gestelde vraag, voor zover zulks ter bescherming van de in artikel 174a lid 1 of artikel 206a lid 1 genoemde belangen noodzakelijk is.

G. Na artikel 339 wordt een nieuw artikel 339a toegevoegd, luidende:

Artikel 339a

1. In de gevallen, bedoeld in artikel 339 lid 1, neemt het Hof tevens een beslissing over de met toepassing van artikel 116g ontoegankelijk gemaakte gegevens indien de desbetreffende maatregelen nog niet zijn opgeheven.
2. Het Hof kan gelasten dat de gegevens worden vernietigd indien het gegevens betreft met betrekking tot welke of met behulp waarvan een strafbaar feit is begaan, voor zover de vernietiging noodzakelijk is ter voorkoming van nieuwe strafbare feiten. In alle andere gevallen gelast zij dat de gegevens weer ter beschikking van de beheerder van het geautomatiseerd werk worden gesteld.

ARTIKEL II

Voor zover bij de inwerkingtreding van deze wet bevelen zijn gegeven tot toepassing van artikel 89, blijven die bevelen van kracht en worden geacht te zijn verleend overeenkomstig deze wet.

ARTIKEL III

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt inwerking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de.....,

DESIRÉ D. BOUTERSE

WET van .....
houdende nadere wijziging van
het Wetboek van Strafvordering
(S.B. 1977 no.94, zoals laatstelijk
gewijzigd bij S.B. 2014 no. 119)

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ALGEMEEN

1. Inleiding

De bestrijding van de misdaad in georganiseerd verband en van de georganiseerde criminaliteit vergt soms verregaande opsporingsmethoden en/of opsporingsbevoegdheden. De voortschrijdende toepassing van de informatietechniek maakt eveneens de opsporing en aldus de waarheidsvinding ingewikkelder. Gesteld kan worden dat de mogelijkheden die het huidig Wetboek van Strafvordering biedt, in het bijzonder met betrekking tot de waarheidsvinding in het kader van de computercriminaliteit ontoereikend is. De bevoegdheden in het kader van de opsporing, zijn niet geënt op deze (nieuwe) vormen van criminaliteit. Vermeld dient te worden dat bij de herziening van het Wetboek van Strafrecht materiële bepalingen zijn opgenomen die in een aantal gevallen criminaliteit die gepleegd worden via of met gebruikmaking van geautomatiseerde werken strafbaar stellen. Alhoewel thans nog niet helemaal duidelijk is wat de omvang is van het probleem moet, gelet op de voortschrijdende ontwikkeling van de informatietechniek ernstig rekening worden gehouden met een stijging van daaraan gerelateerde strafbare feiten.

Het bovenstaande rechtvaardigt een algehele herziening van de bestaande opsporingsbevoegdheden. Dit wetsvoorstel betreft slechts op de eerste plaats nieuwe bevoegdheden betreffende onderzoek in geautomatiseerde werken in het kader van huiszoeking, alsmede de bijzondere opsporingsbevoegdheden. Het betreft opsporingsbevoegdheden die van eminent belang zijn, mede in de aanpak van computercriminaliteit.

2. Onderzoek van gegevens in geautomatiseerde werken

In de nieuwe vijfde afdeling A van Titel IV van het eerste boek gaat het om het ten behoeve van de strafvordering zichtbaar maken van in gegevensbestanden opgeslagen gegevens. Hier is voor gekozen om aparte bevoegdheden in de wet op te nemen en niet te steunen op de bestaande bevoegdheden tot inbeslagneming tijdens huiszoeking. Vooral voor het onderzoeken van gegevensbestanden die onder derden bevinden, vanaf de plaats van huiszoeking is het van belang deze bevoegdheid apart uitdrukkelijk te regelen. Deze bevoegdheden hebben ten opzichte van de bevoegdheden in het kader van huiszoeking en uitlevering ter in beslagneming een aanvullend karakter. Dit aanvullend karakter brengt mee dat onder omstandigheden voor het vergaren van gegevens met de uitoefening van bestaande bevoegdheden kan worden volstaan.

3. Bijzondere opsporingsbevoegdheden

Opsporingsmethoden en/of opsporingsbevoegdheden kunnen inbreuk maken op de in de Grondwet en internationale verdragen vastgelegde grondrechten. Hierbij valt te denken aan het recht op eerbiediging van het privéleven, de woning, het briefgeheim en het telefoongeheim als bedoeld in artikel 17 van de Grondwet, in artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten en in artikel 11 van het Amerikaans Verdrag inzake de Rechten van de Mens. Toch dient men niet al te snel tot de conclusie te komen dat een bijzondere opsporingsbevoegdheid in strijd is met een van de grondrechten. Daarvoor is namelijk overschrijding van een bepaalde grens noodzakelijk, hetgeen steeds weer afhankelijk is van de concrete omstandigheden.

De wettelijke grondslag waarin de bijzondere opsporingsbevoegdheden worden geregeld moet allereerst goed toegankelijk zijn en daarnaast moet de burger de gevolgen van de toepassing van een bijzondere opsporingsbevoegdheid kunnen voorzien. Deze stelling sluit in principe geheime opsporingsbevoegdheden uit, maar dat wil geenszins zeggen dat de toepassing van zo'n bevoegdheid in een concreet geval niet geheim kan worden gehouden in het belang van het opsporingsonderzoek. Waar het om gaat is de bescherming van de burger en daarbij behoort de reikwijdte van de opsporingsbevoegdheden redelijk en aanvaardbaar te zijn. Dit is met name een verplichting ten aanzien van personen, die geen verdachte zijn en dat wellicht in een latere fase ook niet worden. In de nieuwe titel IVa, waarin bijzondere opsporingsbevoegdheden aan de orde zijn gesteld, zijn daarom de nodige waarborgen ingebouwd, zoals in bepaalde gevallen een rechterlijke machtiging vooraf, gebonden aan een bepaalde termijn en indien mogelijk de mededelingsplicht achteraf door de vervolgingsambtenaar aan de betrokkenen.

Voor de toepassing van de in de eerste afdeling van Titel IVa geregelde bijzondere opsporingsbevoegdheden, die altijd de waarheidsvinding tot doel hebben, gelden afhankelijk van de zwaarte van een opsporingsbevoegdheid verschillende criteria, waarbij verdenking van een bepaald misdrijf (delict) het belangrijkste is. Het betreft in dit kader verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Daarnaast is voor sommige opsporingsbevoegdheden of voor het binnentreden van besloten plaatsen vereist dat het misdrijf gezien zijn aard of de samenhang met andere misdrijven een ernstige inbreuk oplevert voor de rechtsorde. De term "*gezien de aard van het misdrijf*" duidt niet alleen op de wettelijke delictsomschrijving, maar bovendien op de ernst van de concrete feiten of omstandigheden, waaronder deze zijn gepleegd of zijn begaan. Dit alles dient men mee te wegen bij de beoordeling of er sprake is van een ernstige inbreuk op de rechtsorde (schokkend effect voor de samenleving). De toepassing van bedoelde bijzondere opsporingsbevoegdheden geschiedt in de repressieve fase, nadat een misdrijf is begaan, waarbij de vervolgingsambtenaar een centrale rol vervult.

B. ARTIKELGEWIJS

(1). TITEL IV (vijfde afdeling A)

1.1. Artikel 116a

Artikel 116a is ontleend aan artikel 92 (uitlevering van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen) en regelt het bevel tot “uitlevering” van gegevens, hier het vastleggen van gegevens genoemd. Deze bepaling illustreert de opvatting dat voor het zichtbaar maken en vastleggen van gegevens als strafvorderlijk dwangmiddel niet kan worden volstaan met een extensieve interpretatie van bestaande dwangmiddelen, in casu dat onder uitlevering van “voorwerpen” in artikel 92 ook niet mede wordt verstaan de uitlevering van gegevens. Onder gegevens wordt hier verstaan hetgeen in artikel 109b van het Wetboek van strafrecht is opgenomen.

Deze bevoegdheid houdt in het bevel om aan de Rechter-commissaris toegang tot bepaalde gegevens te verlenen, deze gegevens vast te leggen en/of deze gegevens naar een door de Rechter-commissaris te bepalen plaats over te brengen. Het bevel omvat dus ook toegang tot bepaalde gegevens, zeker als het bevel slechts betrekking heeft op bepaalde gegevens uit een groter bestand, zullen die gegevens moeten worden geselecteerd en in zoverre ook moeten worden onderzocht.

Het bevel kan worden gericht tegen degene die redelijkerwijs kan worden vermoed toegang te hebben tot bepaalde gegevens die kunnen dienen om de waarheid aan het licht te brengen. Daaronder kunnen behoren de dienstverlener die inlichtingen kunnen geven over toegangscodes waarover de verdachte beschikt om van de diensten van de dienstverlener gebruik te maken. Het bevel kan worden gegeven al dan niet tijdens het gerechtelijk vooronderzoek, hetgeen betekent dat tijdens het gerechtelijk vooronderzoek het bevel door de Rechter-commissaris ambtshalve kan worden gegeven en buiten het gerechtelijk vooronderzoek op vordering van de vervolgingsambtenaar.

1.2. Artikel 116b

Artikel 116b voorziet in de bevoegdheid om vanaf een plaats waar huiszoeking plaatsvindt onderzoek te doen in gegevens in een geautomatiseerd werk dat elders aanwezig is.

In de regel gaat het verzamelen van gegevens gepaard met observatie, waarbij voorwerpen in beslag kunnen worden genomen waaraan gegevens kunnen worden ontleend. Is het nodig dat op bepaalde locaties stelselmatig en gericht onderzoek wordt gedaan dan vindt huiszoeking plaats. Huiszoeking omvat de bevoegdheid om gericht en stelselmatig onderzoek te doen op enige plaats (zie NJ 1985, 122). In het geval bedoeld in artikel 97 heeft de rechter-commissaris de bevoegdheid om buiten het geval van huiszoeking ter in beslagneming, elke plaats te onderzoeken.

In het licht van de ontwikkeling van de informatietechniek, kan het onderzoek niet beperkt blijven tot het geval van huiszoeking. Aan het begrip “huiszoeking” ligt de beperking dat het beperkt is tot een bepaalde locatie. De informatietechniek heeft ertoe geleid dat via een terminal en een netwerk gegevens die zijn opgeslagen in een geheel andere locatie binnen handbereik zijn. Ten einde het zoeken naar gegevens in een computersysteem in het kader van een strafrechtelijk onderzoek van met name computercriminaliteit niet illusoir te doen zijn, is het nodig dat ook binnen bepaalde grenzen in elders zich bevindende computers kan worden gezocht. Op de eerste plaats moet het gaan om gegevens die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen. In de tweede plaats kan het onderzoek slechts worden gedaan in een geautomatiseerd werk dat op rechtmatige wijze toegankelijk is vanaf de plaats waar de huiszoeking of het onderzoek plaatsvindt. Toegang tot elders zich bevindende geautomatiseerde werken is in de regel verleend aan bepaalde personen die tot toegang zijn geautoriseerd, bijvoorbeeld middels een toegangscode. Ten aanzien van degenen die toegang hebben tot het geautomatiseerd werk is bepaald dat het gaat om “personen die plegen te werken of te verblijven op de plaats waar de huiszoeking of het onderzoek” (artikel 116b lid 2). Het gaat dus niet om een persoon die min of meer toevallig of incidenteel aanwezig is op de locatie van huiszoeking of onderzoek.

Eveneens is thans uitdrukkelijk opgenomen (116b lid 1 onder a) dat bij huiszoeking of in het geval bedoeld in artikel 97 onderzoek kan worden gedaan naar gegevens die zijn opgeslagen of vastgelegd op een aldaar aanwezig geautomatiseerd werk of gegevensdrager. In het belang van het onderzoek kunnen deze gegevens worden vastgelegd.

Ten aanzien van de opgenomen gegevens is een bewijs van ontvangst afgegeven aan degene bij wie de gegevens zijn opgenomen niet voorgeschreven. Dit is wel voorgeschreven bij beslaglegging van voorwerpen, omdat degene van wie de voorwerpen zijn nog aanspraken kan doen gelden op de voorwerpen (beslaglegging brengt geen wijziging in de eigendom). Bij opgenomen gegevens ligt dit anders aangezien degene bij wie de gegevens zijn opgenomen nog volledig de beschikkingsmacht over de gegevens heeft. Anders dan bij beslag op voorwerpen kan in dit geval de betrokkene geen aanspraken doen gelden op de gegevens die zijn meegenomen. De wijze waarop met de opgenomen gegevens dient te worden omgesprongen is in de wet geregeld.

1.3. Artikel 116c

Artikel 116c bevat een bevoegdheid die in een computeromgeving niet kan worden gemist. Bij de traditionele huiszoeking kan zonodig ten aanzien van gegevens die zijn opgeborgen in een kast, indien geen sleutel ter beschikking wordt gesteld, deze gegevens worden verkregen middels verbreking van de kastdeur. Bij gegevens opgeslagen in geautomatiseerde werken kan veelal slechts toegang tot de gegevens worden verkregen met medewerking van degene die het systeem beheert. De stand van de techniek laat eveneens de mogelijkheid dat voor gericht en stelselmatig onderzoek niet steeds nodig is om naar de plaats waar het geautomatiseerd werk zich bevindt, te beerven. Daar de kennis omtrent de toegang tot een geautomatiseerd werk niet noodzakelijkerwijs zelf zal zijn opgeslagen in een computer, is de bepaling van artikel 116c noodzakelijk.

Cryptografie is de techniek van het geheimschrift die hierbij gehanteerd wordt. In de informatietechnologie worden cryptografische technieken gebruikt om gegevens en boodschappen te versleutelen (vercijferen) ter verzekering van de vertrouwelijkheid van die gegevens. Het spreekt voor zich dat het gebruik van cryptografie door criminelen de politie en justitie kan hinderen bij de waarheidsvinding. Met het oog daarop is dan ook in artikel 116c de bevoegdheid opgenomen om personen die kennis dragen van de versleuteling van gegevens, te verplichten medewerking te verlenen aan de waarheidsvinding door deze kennis ter beschikking te stellen van justitie. Deze bevoegdheid heeft betrekking op onderzoek ter gelegenheid van een huiszoeking naar gegevens die zijn opgeslagen in een geautomatiseerd werk. Artikel 116c ziet niet op het onderzoek naar stromende gegevens, de (tele)communicatie. Dit onderzoek van (tele)communicatie is geregeld in het huidige artikel 118g betreffende de tapbevoegdheid (opnemen van communicatie).

1.4. Artikel 116d

In artikel 116d zijn de waarborgen van artikel 86 overgenomen en aangepast aan de situatie van gegevensopslag in een geautomatiseerd werk. De bepaling van artikel 116d is eveneens van toepassing op het onderzoek door de Rechter-commissaris, als bedoeld in artikel 93 lid 2.

1.5. Artikel 116e

Artikel 116e betreft de notificatieplicht met betrekking tot de vastlegging of ontoegankelijk making en van de aard van de vastgelegde of ontoegankelijk gemaakte gegevens. Deze mededeling wordt gedaan aan betrokkene. Wie onder "betrokkene" wordt verstaan wordt in lid 3 aangegeven. Als zodanig wordt in lid 3 aangegeven de verdachte, de verantwoordelijke voor de gegevens en de rechthebbende van een plaats waar een huiszoeking of onderzoek heeft plaatsgevonden. Voornoemde hoedanigheden kunnen soms in een persoon verenigd zijn, bijvoorbeeld de verdachte, soms bij meerdere personen.

De bepaling van artikel 116e bevat twee soorten uitzonderingen. Op de eerste plaats blijft mededeling achterwege, indien uitreiking van de mededeling redelijkerwijs niet mogelijk is (lid 1 tweede volzin). Uit de eis van "redelijkerwijs" volgt dat de verantwoordelijke autoriteit wel enige moeite moet getroosten om de mededeling uit te reiken. Op de tweede plaats blijft mededeling achterwege in het belang van het onderzoek (lid 2). Het is de vervolgingsambtenaar en de Rechter-commissaris die bepalen of er contra-indicaties zijn om het uitreiken van de mededeling uit te stellen.

1.6. Artikel 116f

Artikel 116f schrijft vernietiging van de gegevens voor indien blijkt dat de gegevens van geen betekenis meer zijn voor het onderzoek. Met onderzoek wordt hier bedoeld de (objectieve) waarheidsvinding ten aanzien van een bepaald strafbaar feit. Ingevolge het bepaalde in lid 2 behoeven de gegevens niet te worden vernietigd. De gegevens kunnen worden gebruikt voor een ander strafrechtelijk onderzoek dan waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend alsmede voor verwerking met het oog op het verkrijgen van inzicht in de betrokkenheid van personen bij misdrijven. Het is de vervolgingsambtenaar die zulks bepaald.

1.7. Artikel 116g

In artikel 116g is aan de vervolgingsambtenaar en de rechter-commissaris de bevoegdheid verleend om te bepalen dat computergegevens met betrekking tot welke of met behulp waarvan het strafbaar feit is gepleegd, ontoegankelijk kunnen worden gemaakt. De maatregel is slechts mogelijk voor zover zij noodzakelijk is ter beëindiging van het strafbaar feit of ter voorkoming van nieuwe strafbare feiten. Onder «ontoegankelijkmaking van gegevens» wordt verstaan het treffen van maatregelen ter voorkoming dat de beheerder van dat geautomatiseerd werk of derden verder van die gegevens kennisnemen of gebruikmaken, alsmede ter voorkoming van de verdere verspreiding van die gegevens. Onder ontoegankelijkmaking wordt mede verstaan het verwijderen (wissen) van de betrokken bestanden, met behoud van een kopie voor justitie (artikel 116g lid 2). Dit is de meest voor de hand liggende maatregel. De definitie van ontoegankelijkmaking laat daarnaast echter allerlei andere maatregelen toe, mits die kunnen strekken ter voorkoming van bijvoorbeeld de verdere kennisneming van die gegevens. Een voorbeeld van zulke andere maatregelen is het met behulp van zogenaamde encryptietechnieken als het ware een «slot» zetten op de betrokken bestanden, zodat de beheerder en andere gebruikers van de computer er geen toegang meer hebben. Daarnaast is bijvoorbeeld denkbaar dat de toegangspoort van de betrokken computer (tijdelijk) onbruikbaar wordt gemaakt. In iedere situatie zal moeten worden beoordeeld welke maatregel het meest effectief is. Daarbij moeten uiteraard de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht worden genomen. Dit vereist in het bijzonder in netwerkomgevingen voorzichtigheid, opdat niet onnodig schade wordt toegebracht aan gegevens of systemen. Soms zal het daarom in de rede liggen om de medewerking van de netwerkbeheerder te vragen.

Uiteraard zal de opsporingsambtenaar trachten alle kopieën en back-ups van de gegevens te achterhalen. De maatregel van ontoegankelijkmaking zou anders zijn effect kunnen missen. Een effectieve toepassing van de bevoegdheid betekent verder ook dat bij het wissen van het bestand op een gegevensdrager de technische voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen om te voorkomen dat gewisse bestanden achteraf alsnog weer leesbaar worden gemaakt. Van het politieapparaat mag worden verwacht dat het zich wat dit betreft op de hoogte houdt van de informatietechnologische ontwikkelingen en mogelijkheden en dienovereenkomstig de nodige maatregelen treft die nodig zijn om het gewenste resultaat – de beëindiging van een strafbare situatie en de voorkoming dat verder strafbaar zal worden gehandeld – te bereiken. Soms zal een externe deskundige moeten worden ingeschakeld. In bepaalde gevallen zal de politie haar huidige werkmethode mogelijk enigszins moeten aanpassen. Zo gaat de politie er nu veelal toe over om van de volledige harde schijf van een geautomatiseerd systeem een kopie te maken teneinde die op het bureau te kunnen onderzoeken op voor de opsporing relevante gegevens. Dit kan in bepaalde situaties, waarin de ongestoorde voortgang van de bedrijfsvoering in het geding is, een legitieme en evenredige methode van onderzoek zijn (zolang deze gegevens niet ook voor andere doeleinden worden gebruikt). Zij doet echter afbreuk aan de effectiviteit van de voorgestelde maatregel van ontoegankelijkmaking van bepaalde gegevens, aangezien zij de verdachte de tijd geeft om bepaalde bestanden van zijn harde schijf te verwijderen. In zo'n situatie zal de politie dus ter plaatse moeten trachten strafbare bestanden te achterhalen en – met toestemming van de vervolgingsambtenaar of de rechter-commissaris – daartegen de noodzakelijke maatregelen moeten treffen.

De bevoegdheid tot ontoegankelijkmaking is voorbehouden aan de vervolgingsambtenaar dan wel, tijdens een gerechtelijk vooronderzoek, de rechter-commissaris. Dit waarborgt dat wanneer bij een onderzoek in een computer door een opsporingsambtenaar (in zijn ogen) dubieuze gegevens worden aangetroffen, deze gegevens niet rauwelings ontoegankelijk kunnen worden gemaakt. Daarvoor is een afstandelijk oordeel, van een vervolgingsambtenaar of een rechter-commissaris, vereist.

Zodra het belang van de strafvordering zich niet meer verzet tegen opheffing van de maatregelen waarmee de gegevens ontoegankelijk zijn gemaakt, dienen de vervolgingsambtenaar dan wel de rechter-commissaris een daartoe strekkende opdracht te geven. Wordt de ontoegankelijkmaking van de gegevens ongedaan gemaakt, dan herleeft de beschikkingsmacht van degene in wiens computer de gegevens waren aangetroffen. Dit kan op één lijn worden gesteld met de teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp aan de beslagene. Ingeval de betrokken bestanden door de politie uit de computer van de betrokkene zijn verwijderd, dient een kopie te worden teruggegeven. Teruggave (dat wil zeggen opheffing van de ontoegankelijkmaking) zal overigens ook moeten geschieden indien de rechter later in de hoofdzaak mocht besluiten om de betrokken gegevens toch niet te laten vernietigen, bijvoorbeeld omdat hij ze niet strafbaar acht, of indien de rechter daartoe beslist op het beklag van een belanghebbende op grond van artikel 460.

De ontoegankelijkmaking en uiteindelijke vernietiging van computergegevens dient een tweeledig doel: beëindiging van het strafbaar feit en voorkoming dat met de betrokken gegevens nieuwe strafbare feiten worden gepleegd. Het tweede (preventie) ligt in het verlengde van het eerste (reparatie). Waar sprake is van een voortdurende strafbare toestand vallen beide in feite samen: de ontoegankelijkmaking van de betrokken gegevens maakt een eind aan het strafbaar feit en voorkomt tevens voortzetting daarvan. Waar daarentegen sprake is van een strafbaar feit van voorbijgaande aard (openbaarmaking van strafbare uitlatingen, bekendmaking van bedrijfsgeheimen), valt niets meer te repareren en treedt het preventieve oogmerk van de ontoegankelijkmaking van gegevens op de voorgrond, zij het dat wel is vereist dat met die gegevens een strafbaar feit is gepleegd. Dit betekent dat indien bijvoorbeeld in een e-mail-box racistische uitingen worden aangetroffen, dit op zichzelf nog geen grond is om de betrokken gegevens ontoegankelijk te maken en eventueel door de strafrechter te laten vernietigen. Er is immers nog geen reden om aan te nemen dat er iets strafbaars met die gegevens is gebeurd.

Er zijn twee categorieën gegevens die zich lenen voor ontoegankelijkmaking c.q. vernietiging in de hier bedoelde zin: gegevens met betrekking tot welke en gegevens met behulp waarvan het strafbaar feit is begaan. Bij de eerste categorie gaat het om gegevens die «voorwerp» zijn van een strafbaar feit, om gegevens die de kern uitmaken van het feit. Hierbij moet allereerst worden gedacht aan gegevens van strafbare aard, dat wil zeggen gegevens die wegens hun aard niet mogen worden openbaar gemaakt of verspreid; dit zijn de strafbare uitingen. Daarnaast behoren tot deze categorie de gegevens die weliswaar op zichzelf volstrekt geoorloofd zijn, maar ten aanzien waarvan bepaalde handelingen strafbaar zijn gesteld zoals de opzettelijke inbreuk op eens anders auteursrecht. Hieronder valt ook de «gestolen» informatie: ontvreemde gegevensdrager met vertrouwelijke informatie of gegevens uit een geautomatiseerd werk die door werknemers met schending van hun geheimhoudingsplicht aan anderen worden doorgespeeld.

Voor zover het «bezit» of de bekendmaking of verspreiding van dergelijke gegevens strafbaar is (vgl. «heling» van bedrijfsgeheimen of het wederrechtelijk bezit of doorgeven van staatsgeheimen), kunnen ze bij een onderzoek in een geautomatiseerd werk ontoegankelijk worden gemaakt ter voorkoming van verder misbruik.

De tweede categorie – gegevens met behulp waarvan een strafbaar feit is begaan – betreft criminele werktuigen bestaande uit gegevensbestanden of computerprogramma's. Voorbeelden hiervan zijn boekhoudprogramma's die standaard een bepaald percentage van een transactie buiten de administratie houden, en virusprogramma's. Het is gewenst dat wanneer politie en justitie bij een onderzoek in een geautomatiseerd werk op dergelijke gegevens stuiten, zij daartegen kunnen optreden, net als het geval is bij inbrekerswerktuigen.

(2). TITEL IVA (eerste afdeling)

1.1. Stelselmatige observatie (Artikel 118a)

Observatie in de zin van artikel 118a is het stelselmatig volgen van een persoon of stelselmatig diens aanwezigheid of gedrag waarnemen. Stelselmatige observatie heeft als oogmerk een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van iemands leven te verkrijgen, bijvoorbeeld het onderhouden van contacten met criminelen, iemands uitgavenpatroon etc.

Observatie is op verschillende manieren onder te verdelen, zoals in statische (bijvoorbeeld observeren van een garage, loods of schuur) en dynamische (bijvoorbeeld het volgen of schaduwen van een persoon of een auto), of in intensieve en oppervlakkige observatie.

De aanwending van stelselmatige observatie is gebonden aan een schriftelijk bevel van de vervolgingsambtenaar en kan uiteraard vrij ernstige inbreuk maken op het privé-leven van de observeren persoon. Het belang van het opsporingsonderzoek dient ten aanzien van de observatie te worden afgewogen tegen het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Die afweging dient te geschieden door de vervolgingsambtenaar. Daarbij zijn meerdere factoren van belang, zoals duur, plaats, intensiteit, eventueel met een technisch hulpmiddel.

De bij het onderzoek betrokken opsporingsambtenaar zal in alle gevallen vooraf moeten bepalen tot welk resultaat zijn observatie kan leiden. Is dat resultaat een min of meer volledig beeld van een aspect van iemands leven, dan is een bevel van de vervolgingsambtenaar tot stelselmatige observatie vereist. In geval van twijfel zal overleg met de vervolgingsambtenaar moeten plaatsvinden.

Met stelselmatige observatie kan bewijsmateriaal worden vergaard in een bepaalde strafzaak. Met betrekking tot de rechtmatigheid van dat bewijs kan de opsporingsambtenaar zich beroepen op het bevel van de vervolgingsambtenaar op grond van artikel 118a. Bewijs verkregen door niet-stelselmatige observatie is voor de opsporingsambtenaar gebaseerd op de algemene taakstelling van de politie. Bij stelselmatige observatie is de duur niet altijd van doorslaggevend belang, omdat ook een kortstondige periode van observatie wel stelselmatig kan zijn. Stelselmatige observatie hangt niet af van het daadwerkelijke resultaat, maar van het resultaat dat daarvan redelijkerwijs valt te verwachten. De duur alleen speelt geen overwegende rol, omdat het accent heel goed kan liggen op de plaats, de intensiteit, de frequentie en het gebruik van een technisch hulpmiddel. Zo kan bijvoorbeeld een kortstondige observatie met opnameapparatuur op een intieme plaats, zoals een bordeel, als stelselmatig gelden, omdat daardoor een min of meer volledig beeld wordt verkregen van een bepaald aspect van iemands leven.

In dit geval is een bevel van de vervolgingsambtenaar dan ook vereist. Observatie zonder technisch hulpmiddel kan ook stelselmatig zijn, maar daarbij spelen andere aspecten een rol zoals de plaats (openbare weg, loods, bedrijfsruimte) de duur (uren, dagen, weken) en de intensiteit (continu of met tussenpozen). Het exacte verschil tussen stelselmatige en niet-stelselmatige observatie is heel moeilijk aan te geven. In dit geval zal de opsporingsambtenaar aan de veilige kant van de streep moeten blijven en eerder te gauw dan te laat het bevel van de vervolgingsambtenaar dienen te vragen.

In lid 1 van artikel 118a zijn de voorwaarden voor het bevel tot stelselmatige observatie opgenomen namelijk:

- a. er moet sprake zijn van verdenking van een misdrijf (welk misdrijf dan ook), en
- b. het moet in het belang zijn van het opsporingsonderzoek.

Reeds bij verdenking van welk misdrijf dan ook kan door de vervolgingsambtenaar bevel worden gegeven tot stelselmatige observatie. De stelselmatige observatie is ook gericht op personen. Deze kan een verdachte zijn, hoewel dat geen vereiste is. Dit betekent dat de observeren persoon een derde kan zijn. Wel is vereist dat de stelselmatige observatie in het belang van het opsporingsonderzoek is. Observatie van zaken in de zin van stoffelijke objecten kan in de praktijk wel bestaan, maar er is geen belang zulks wettelijk te regelen zolang het niet leidt tot inbreuk op de privacy van een persoon.

Op grond van artikel 118a lid 2 WvSv kan de vervolgingsambtenaar bepalen dat ter uitvoering van het door hem gegeven bevel tot stelselmatige observatie een besloten plaats, niet zijnde een woning, mag worden betreden zonder toestemming van de rechthebbende (schuur, loods, kantoorpand of fabriek). De opsporingsambtenaar kan deze mogelijkheid aanwenden om heimelijk technische hulpmiddelen in die besloten plaatsen te bevestigen of aan te brengen. Op die wijze is dan sprake van stelselmatig observeren van bepaalde personen.

Voor het betreden van besloten plaatsen zonder toestemming van de rechthebbende gelden zwaardere eisen (artikel 118a lid 2) namelijk:

- in geval van verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56, lid 3 sub b WvSv, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, en (bovendien)
- als dat misdrijf gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert.

In dit kader zal het gaan om ernstige misdrijven in de trant van bijvoorbeeld handel in verdovende middelen of vuurwapens, mensenhandel, mensensmokkel, delicten tegen het leven gericht of met geweld gepaard gaande vermogensdelicten. De opsporingsambtenaar kan dan op bevel van de vervolgingsambtenaar ook stelselmatig observeren op een besloten plaats zonder toestemming van de rechthebbende, waarvan de woning is uitgezonderd. Ten aanzien van stelselmatige observatie weegt het huisrecht zwaarder dan de andere belangen.

In beginsel geldt dat een technisch hulpmiddel bij niet-stelselmatige observatie geoorloofd is, maar uitsluitend als het dient tot een zintuigversterkend hulpmiddel, zoals een verrekijker, dat als oog fungeert en niet registreert. Anders ligt het als het technisch hulpmiddel systematisch gedurende een kortere of langere periode signalen, beelden of bewegingen van een persoon registreert, die men naderhand op elk gewenst moment naar voren kan halen.

Daarbij valt te denken aan: foto- en videoapparatuur of aan een infrarood camera. Deze technische hulpmiddelen maken veel grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van iemand dan waarnemingen met het blote oog door een opsporingsambtenaar.

1.2. Infiltratie (Artikel 118b)

Infiltratie in het kader van artikel 118b vindt plaats ter opsporing van een ernstig misdrijf of van ernstige misdrijven. Dat wil zeggen: gericht op het verzamelen van bewijsmateriaal. Dit betekent dat de politie in infiltrant daadwerkelijk deelneemt en/of medewerking verleent aan een groep van personen van wie het doel vermoedelijk het beramen of plegen van gekwalificeerde misdrijven is. Daarbij kan sprake zijn van georganiseerde criminaliteit, maar dat hoeft niet altijd het geval zijn.

Infiltratie in het kader van opsporing van een ernstig misdrijf in de zin van artikel 118b betekent onder bepaalde stringente voorwaarden deelnemen en medewerking verlenen aan een groep van (criminele) personen. De opsporingsambtenaar die op bevel van de vervolgingsambtenaar in de zin van artikel 118b infiltreert in een groep van personen is vaak actief bezig. Daarbij staat het aangaan van een interne band met de groep centraal en niet de uitsluitend externe ondersteuning. Het is echter niet noodzakelijk dat een dergelijke groep van personen behoort tot een criminele organisatie.

Een moreel dilemma is dat nagenoeg iedere infiltrant zich aan een strafbaar feit of aan strafbare feiten zal moeten schuldig maken. De infiltrant zal zich behoren aan te passen aan de groep waarbinnen is geïnfilteerd, waarbij het in de praktijk ondoenlijk is om tevoren exact aan te geven welke strafbare feiten wel en welke niet toelaatbaar zijn. Het is namelijk onmogelijk te voorzien in welke situatie de infiltrant zal belanden en met welke onvoorziene obstakels de infiltrant geconfronteerd zal worden. Is die groep een criminele organisatie, dan bestaat de mogelijkheid dat de infiltrant nog andere misdrijven en soms zelfs zwaardere zal moeten begaan dan deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 188 Wetboek van Strafrecht of deelneming aan een terroristische organisatie in de zin van artikel 188a, waar hij of zij zich op dat moment al aan schuldig maakt.

De vervolgingsambtenaar moet het bevel tot infiltratie geven en hij zal dan ook moeten beoordelen of infiltratie onder de gegeven omstandigheden aanvaardbaar en wenselijk is, dat wil zeggen:

- a. of alle criteria en alle vereiste voorwaarden daarvoor wel aanwezig zijn;
- b. of er in het bewuste opsporingsonderzoek geen minder ingrijpende bevoegdheid of methode dan infiltratie tot de mogelijkheden behoort om het beoogde doel te bereiken (het subsidiariteitsbeginsel).

De inschakeling van de rechter-commissaris, zoals bij het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel en bij het opnemen van telecommunicatie met een technisch hulpmiddel (artikelen 118f en 118g) moet gebeuren, ligt in het feit dat bij het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel en bij het opnemen van telecommunicatie met een technisch hulpmiddel er sprake is van diep ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer.

Daarnaast is het telefoon- en telegraafgeheim ook in artikel 17 lid 3 van de Grondwet neergelegd. Om deze twee bovengenoemde redenen wordt de rechter-commissaris daarbij betrokken. Bij infiltratie waaraan reeds zware voorwaarden ten grondslag liggen, is dat anders, omdat niet zozeer inbreuk op de privacy in het geding is, maar omdat de risico's daarbij zeer groot zijn. Voor infiltratie is van belang dat er een zware besluitvormingsprocedure binnen het Openbaar ministerie moet zijn. Infiltratie is een typische opsporingsbevoegdheid en daarbij moet een rechter-commissaris niet te nauw betrokken worden.

De politieke infiltratie, dat wil zeggen: deelnemen en medewerking verlenen door een opsporingsambtenaar aan een groep van personen, waarbinnen vermoedelijk misdrijven worden beraamd of gepleegd, is aan stringente voorwaarden gebonden.

De voorwaarden voor infiltratie zijn opgenomen in artikel 118b lid 1 namelijk:

1. er moet sprake zijn van een verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
2. het misdrijf moet gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde opleveren;
3. het opsporingsonderzoek moet infiltratie dringend vorderen;
4. er moet sprake zijn van een groep van personen waarbinnen vermoedelijk misdrijven worden beraamd of gepleegd (hoeft dus niet in georganiseerd verband te zijn).

Het subsidiariteitsbeginsel vloeit voort uit de voorwaarde dat het opsporingsonderzoek de infiltratie dringend moet vorderen. Infiltratie is daardoor slechts rechtmatig, wanneer met een lichtere bevoegdheid of methode niet hetzelfde resultaat valt te verwachten. Deze afweging zal de vervolgingsambtenaar moeten maken.

Een voorwaarde is ook dat de politieke infiltrant de verdachte of betrokkene niet tot andere strafbare feiten mag brengen dan die waarop diens opzet reeds tevoren was gericht. Ten aanzien van eventuele strafbare feiten mag de opsporingsambtenaar, in het kort gezegd, in zijn kwaliteit van infiltrant niet als uitlokker optreden, omdat hij daartoe in beginsel niet het initiatief mag nemen. Wel zou hij onder bepaalde omstandigheden bijvoorbeeld medeplichtige kunnen zijn door onder andere ondersteuningshandelingen te verrichten.

De infiltrant zou het verrichten van bepaalde handelingen door de verdachte daarentegen wel in scène kunnen zetten of kunnen voorbereiden, maar naderhand moet dan blijken dat de verdachte ook zonder tussenkomst van de infiltrant tot het plegen van deze of soortgelijke feiten zou zijn gekomen. Toch zal de infiltrant voor het oog van de groep of de criminele organisatie activiteiten aan de dag moeten leggen, waaruit blijkt dat hij deel uitmaakt van de groep. De infiltrant kan, hoe dan ook, betrokken raken bij het beramen of plegen van misdrijven, maar het mag er nimmer toe leiden dat de groep criminelen misdrijven gaat beramen, waar zij zonder de tussenkomst van de infiltrant niet toe gekomen zouden zijn.

Niet iedere groep van personen zal zich lenen voor infiltratie. Zo zal bijvoorbeeld een groep die roofovervallen beraamt of pleegt, niet het type bij uitstek zijn voor infiltratie. De infiltrant zou dan immers genooddakt zijn om een gewelddelict te begaan, wat in beginsel moet worden voorkomen. Als blijkt dat de verdachte het strafbare feit juist heeft begaan door toedoen van de infiltrant, bijvoorbeeld door uitlokking, dan moet de vervolgingsambtenaar beoordelen of het optreden van de infiltrant aanvaardbaar was in het licht van de infiltratieactie. Hij kan bijvoorbeeld van vervolging afzien, als het antwoord daarop bevestigend is.

De infiltrant is in het kader van de opsporing op basis van artikel 118b altijd een opsporingsambtenaar. De infiltrant moet er op kunnen rekenen dat hij niet vervolgd zal worden voor de door hem tijdens de infiltratie begane strafbare feiten, die hij in beginsel trouwens in opdracht van het Openbaar Ministerie pleegt.

1.3. Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening (artikel 118c).

Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening is ingevolge artikel 118c het van de verdachte eenmalig afnemen van goederen, het van de verdachte afnemen van gegevens die zijn opgeslagen, worden verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk of door tussenkomst van een openbaar telecommunicatienetwerk of het verlenen van diensten aan de verdachte.

Dat moet gebeuren door een opsporingsambtenaar op bevel van de vervolgingsambtenaar. Het oogmerk van pseudo-koop of pseudo-dienstverlening is de waarheidsvinding. Onder pseudo-koop valt ook de zogenaamde voorkoop, waarvan sprake is wanneer de opsporingsambtenaar daadwerkelijk goederen afneemt met het doel om vast te stellen of de goederen een ongeoorloofd karakter hebben dan wel of er strafbare feiten mee zijn begaan.

Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening wordt als een aparte bevoegdheid naast infiltratie, die veel meer risico inhoudt, opgenomen. Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening is dan ook gebonden aan een lichtere maatstaf. Vereist is slechts verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Van deze bevoegdheid wordt ook gebruik gemaakt in de situatie dat een opsporingsambtenaar voorwendt goederen te willen afnemen met het oogmerk in te grijpen op het moment van of eventueel kort na het uitvoeren van de transactie, bijvoorbeeld ten aanzien van losgeld of betaling van verdovende middelen. In het kader van deze zelfstandige bevoegdheid geschiedt pseudo-koop of pseudo-dienstverlening undercover, namelijk zonder dat hij of zij kenbaar is als opsporingsambtenaar of als burger die een bijdrage aan de opsporing levert.

Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening geschiedt onder de volgende voorwaarden:

1. er moet sprake zijn van verdenking van een misdrijf, als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (dit criterium is aanzienlijk lichter dan voor infiltratie) en
2. het moet in het belang zijn van het opsporingsonderzoek.

Bij pseudo-koop of pseudo-dienstverlening moet er sprake zijn van een verdachte (bekend of onbekend) van een gekwalificeerd misdrijf, van wie de opsporingsambtenaar eenmalig goederen afneemt (bijvoorbeeld een vuurwapen of een kleine hoeveelheid verdovende middelen koopt). Deze handelingen mogen uitsluitend worden verricht met of ten behoeve van de verdachte en nimmer met derden (geen verdachte zijnde). Pseudo-koop of pseudo-dienstverlening moet altijd gebeuren in het belang van het opsporingsonderzoek (ter verzameling van bewijsmateriaal om het in het geding zijnde misdrijf op te lossen).

Ook als belangrijke voorwaarde noemt art. 118c lid 2 dat de daarbij betrokken opsporingsambtenaar bij de tenuitvoerlegging van het bevel tot pseudo-koop of pseudo-dienstverlening een verdachte niet mag brengen tot andere strafbare feiten dan die waarop diens opzet reeds tevoren was gericht. Deze voorwaarde moet het aanzetten tot of uitlokken van verdere criminaliteit voorkomen. Het initiatief mag in dat opzicht niet van de opsporingsambtenaar uitgaan.

De opsporingsambtenaar die op correcte wijze uitvoering heeft gegeven aan het bevel van de vervolgingsambtenaar tot pseudo-koop of pseudo-dienstverlening en daarbij een strafbaar feit heeft begaan, kan zich in beginsel beroepen op de algemene strafuitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 68 Wetboek van Strafrecht (ter uitvoering van een ambtelijk gegeven bevel).

1.4. Stelselmatige inwinnen van informatie (artikel 118d WvSv)

Deze bijzondere bevoegdheid tot opsporing houdt in: het stelselmatig inwinnen van informatie over een bepaalde verdachte door een opsporingsambtenaar, zonder dat kenbaar is dat deze laatste optreedt als opsporingsambtenaar. Daarbij is het niet ongebruikelijk dat de informant een andere identiteit aanneemt en dus undercover gaat. Het doel daarvan is uitsluitend het verzamelen van bewijsmateriaal ter opheldering van het misdrijf, dat daarbij in het geding is. Inlichtingen of informatie inwinnen behoort tot de taak van de opsporingsambtenaar en daarvoor is geen bevel van de vervolgingsambtenaar vereist. Heel anders ligt dat, als het gaat om stelselmatige en heimelijke informatie-inwinning, voorbereid en gericht op een bepaalde verdachte en op een vastomlijnd doel, omdat een dergelijke methode zeker inbreuk op de privacy van een ander met zich meebrengt. Stelselmatig inwinnen van informatie is afzonderlijk in de wet geregeld als gevolg van het zogenoemde misleiding element, dat aan deze bevoegdheid eigen is.

Bovendien gebeurt het, zoals reeds opgemerkt, dat een opsporingsambtenaar daarbij undercover is, dat wil zeggen: onder een andere identiteit stelselmatig en heimelijk informatie inwint. Dat vindt plaats met het oogmerk om ten aanzien van de verdachte bewijzen te verzamelen over het door hem gepleegde misdrijf door stelselmatig in zijn omgeving te verkeren en deel te nemen aan activiteiten of gesprekken, waaraan de verdachte of personen uit zijn omgeving ook deelnemen.

Op die wijze kan hij stelselmatig informatie inwinnen. Aangezien de daarbij betrokkenen niet weten dat ze met een opsporingsambtenaar te doen hebben, is de kans groot dat deze laatste dingen te horen krijgt, die zeker niet voor een opsporingsambtenaar bestemd zijn. Dat zou bijvoorbeeld kunnen blijken uit gesprekken die de undercover-agent ongetwijfeld met de verdachte zal hebben en in die hoedanigheid beslist niet optreedt als opsporingsambtenaar. In een dergelijk geval is geen sprake van een verhoor in de zin van artikel 21, dat onder die omstandigheden ook niet wordt voorafgegaan door een cautie, dat wil zeggen: door de aanzegging dat de verdachte niet tot antwoorden verplicht is. De undercover agent zal dat gesprek zeker niet toespitsen op uitsluitend de betrokkenheid van de verdachte bij het in het geding zijnde misdrijf. Hij zal beslist veel subtieler te werk gaan bij het stelselmatig inwinnen van informatie.

Bij deze methode van opsporing maakt de opsporingsambtenaar, evenals bij infiltratie, niet alleen inbreuk op de privacy van de daarbij betrokken burgers, maar er is bovendien sprake van misleiding. Deze vorm van misleiding zal echter door de ernst van de verdenking dat de verdachte zich schuldig maakt aan een misdrijf, gerechtvaardigd zijn. Dit aspect van deze bijzondere opsporingsmethode is één van de redenen van een wettelijke regeling. Deze onder de gegeven omstandigheden behoorlijke vorm van informatieverzekrijging is onmisbaar in de strijd tegen de criminaliteit en kan nu eenmaal niet in het openbaar gebeuren.

Infiltratie is niet mogelijk binnen een niet-criminele groep, maar in een dergelijk geval kan de vervolgingsambtenaar wel bevel geven tot stelselmatig en heimelijk inwinnen van informatie op basis van 118d WvSv.

De voorwaarden voor stelselmatige informatie-inwinning zijn:

- er moet sprake zijn van verdenking van een misdrijf (welk misdrijf dan ook), en
- de toepassing ervan moet in het belang zijn van het opsporingsonderzoek.

Het doel van deze zeer licht en ruim geformuleerde voorwaarden is het verzamelen van bewijsmateriaal ter opheldering van het in het geding zijnde misdrijf. De vervolgingsambtenaar geeft uitsluitend het bevel tot stelselmatige informatie-inwinning om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen door de verkregen informatie.

1.5. Bevoegdheden in besloten plaatsen (artikel 118e)

Tijdens opsporingsonderzoeken bestaat in veel gevallen de behoefte aan het heimelijk betreden van besloten plaatsen, zoals loodsen, schuren of garages, teneinde die plaatsen op te nemen of daar bijvoorbeeld monsters te nemen van opgeslagen goederen.

Artikel 10 van de Wet Verdovende Middelen en het schouwartikel 140 uit het Wetboek van Strafvordering geven in dat verband wel enige mogelijkheden, maar zijn uiteindelijk niet geschreven voor het heimelijk betreden van besloten plaatsen om daar bijvoorbeeld inkijkoperaties te verrichten. Artikel 10 van de Wet Verdovende Middelen is geschreven uitsluitend in geval van verdenking van drugsdelicten en is verleend ter opsporing daarvan, terwijl de binnentredingsbevoegdheden uit het Wetboek van Strafvordering daarentegen in beginsel zijn gegeven ter uitvoering van een opsporingsbevoegdheid, bijvoorbeeld ter aanhouding van de verdachte of ter inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen.

Van de opsporingsmethoden opgenomen in artikel 118e WvSv zijn plaatsopneming (inkijkoperatie) en veiligstelling van sporen bevoegdheden, die als zodanig niet in het Wetboek van Strafvordering waren opgenomen. Deze beide bevoegdheden hebben tot doel: het heimelijk vaststellen van verboden voorwerpen of van sporen van misdrijven op de in het geding zijnde besloten plaatsen.

Op basis van artikel 118e kan de vervolgingsambtenaar aan een opsporingsambtenaar bevel geven tot het (heimelijk) betreden van een besloten plaats, niet zijnde een woning, zonder toestemming van de rechthebbende met het instellen van een bepaald onderzoek als doel.

Hij kan dat doen met het oog op het opsporingsonderzoek naar een zwaar misdrijf of, gezien de voorwaarden, een misdrijf dat behoort tot de zogenaamde midden criminaliteit.

De voorwaarden voor bevoegdheden op een besloten plaats zijn:

- er moet sprake zijn van een verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56, lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (met een bekende of onbekende verdachte) en
- het moet in het belang zijn van het opsporingsonderzoek.

De vervolgingsambtenaar moet dat bevel geven met een zeer bepaald doel, waarbij zich drie mogelijkheden voordoen, namelijk:

1. om die besloten plaatsen op te nemen (inkijkoperatie of plaatsopneming);
2. om in of op die besloten plaats sporen van misdrijven veilig te stellen en/of
3. om aldaar een technisch hulpmiddel te plaatsen, maar uitsluitend ter observatie.

Onder een besloten plaats in de zin van artikel 118e valt geen woning. Besloten plaatsen als bedoeld in artikel 118e zijn onder meer: loodsen, garages, schuren, fabrieks- en bedrijfsruimten, maar eventueel ook erven, zijnde niet-openbare en niet voor ieder toegankelijke plaatsen. Ruimten die met een woning zijn verbonden (bijvoorbeeld een schuurtje), zijn als woning te beschouwen, wanneer ze uitsluitend via de woning te bereiken zijn. Kan men die ruimten echter van buitenaf langs een eigen ingang betreden, dan is er geen aanleiding die plaats als woning aan te merken.

Het bevel van de vervolgingsambtenaar tot het heimelijk betreden van de besloten plaats zonder toestemming van de rechthebbende, houdt in dat kader in dat de desbetreffende opsporingsambtenaar zo nodig deuren, ramen of sloten mag forceren of verbreken. Soms is het echter niet noodzakelijk om de besloten plaats te betreden, omdat hetzelfde resultaat valt te verkrijgen door de inzet van een technisch hulpmiddel van buitenaf.

Het is van belang de in artikel 118e aangehaalde bijzondere bevoegdheden, waaraan het betreden van een besloten plaats zonder toestemming van de rechthebbende is gekoppeld, nader te bezien.

(1). *Plaatsopneming*

Het opnemen van een plaats heeft qua aard dezelfde betekenis als zoekend rondkijken, zoals dat ook het geval is met betrekking tot inbeslagneming. Plaatsopneming gaat veel minder ver dan het doorzoeken van de plaats, bijvoorbeeld ter inbeslagneming. De plaatsopneming of inkijkoperatie mag niet verder gaan dan zoekend rondkijken en onderzoeken wat voor de hand wordt aangetroffen. Bij zoekend rondkijken, mag de opsporingsambtenaar eventueel gebruik maken van bijvoorbeeld een endoscoop, een infrarood kijker of een infrarood camera.

In sommige gevallen zou plaatsopneming ook kunnen gebeuren door de vervolgingsambtenaar of hulpofficier van justitie of via het verrichten van een schouw op basis van artikel 140.

In dat geval moet men echter wel bedenken dat de schouw openlijk plaats vindt en de plaatsopneming ex artikel 118e heimelijk moet gebeuren door een opsporingsambtenaar op bevel van de vervolgingsambtenaar. Daarom is het wenselijk de plaatsopneming of inkijkoperatie apart te regelen met de daarbij behorende waarborgen.

Het schouwartikel (art. 140) biedt namelijk niet onder alle omstandigheden de basis die aan de wettelijke eisen van plaatsopneming in de zin van artikel 118e voldoet.

(2). Veiligstellen van sporen

Onder het veiligstellen van sporen wordt verstaan het heimelijk opnemen van sporen van misdrijven, het heimelijk nemen van monsters en het heimelijk maken van beeldopnamen, alsmede van geluidsopnamen. Onder veilig stellen van sporen, waaronder ook vingerafdrukken en foto's, is mede begrepen de bevoegdheid om verpakkingen open te maken, alsmede in de besloten plaatsen aanwezige containers te openen. Eventuele aanwezige illegale goederen, zoals verdovende middelen of vuurwapens, zullen vaak op een heel speciale wijze zijn verpakt. Het is heel goed mogelijk dat de opsporingsambtenaar op de besloten plaatsen verpakkingen aantreft, waarin zich verboden goederen bevinden. De bevoegdheid tot het veiligstellen van sporen legitimeert tot het verbreken van de verpakking en het nemen van monsters.

(3). Plaatsing van een technisch hulpmiddel ter observatie

Ten aanzien van deze opsporingsbevoegdheid gaat het niet uitsluitend om de plaatsing van het technisch hulpmiddel, maar vooral om de plaatsing daarvan met een zeer bepaald doel, namelijk: om de aanwezigheid of de verplaatsing van een goed of van goederen te kunnen vaststellen. In voorkomende gevallen zou dat bereikt kunnen worden door het plaatsen van een peilzender of door het aanbrengen van een verborgen videocamera in de desbetreffende besloten plaats, dan wel op of in een auto of ander vervoermiddel.

Aan de uitoefening van de bevoegdheden ex artikel 118e kan, zoals opgemerkt, soms een vrij lange voorbereidingstijd voorafgaan, waarbij schending van iemands privacy of eigendomsrecht kan plaatshebben. Zo kan het bijvoorbeeld noodzakelijk zijn om een ander slot op de deur van een loods te monteren na het heimelijk betreden van die plaats zonder toestemming van de rechthebbende. De vervolgingsambtenaar kan met al die aspecten rekening houden bij de vermelding van het tijdstip van uitvoering in zijn schriftelijk bevel of van de periode waarbinnen dat moet gebeuren.

1.6. Opnemen van vertrouwelijke communicatie (artikel 118f)

Artikel 118f betreft de bevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie. Deze bevoegdheid onderscheidt zich duidelijk van het minder omvattende en (heimelijke) opnemen van telecommunicatie met een technisch hulpmiddel in de zin van artikel 118g. Vertrouwelijke informatie is te omschrijven als: de uitwisseling in de beslotenheid van berichten tussen twee of meer personen. De uitwisseling van vertrouwelijke informatie kan op verschillende manieren gebeuren, zoals door het gesproken of geschreven woord, dan wel door overdracht van signalen via de ether of de kabel. Het heimelijk opnemen van vertrouwelijk communicatie met een technisch hulpmiddel houdt in dat een technisch apparaat mag worden aangebracht, dat vervolgens vertrouwelijke communicatie opvangt en registreert. Daarbij is het geen vereiste dat de verdachte aan de communicatie deelneemt. Bij het aanbrengen van een telecommunicatietap in de zin van artikel 118g (bijvoorbeeld een telefoontap) moet gebruik worden gemaakt van de faciliteiten van de telecommunicatie-aanbieders. Het gevolg is dat daarbij altijd de hulp van de aanbieder is vereist, wat niet het geval behoeft te zijn bij het opnemen van vertrouwelijke communicatie in de trant van onder andere gesprekken. In het laatste geval kan men zonder meer technische hulpmiddelen plaatsen in de directe omgeving van de persoon, die het onderwerp is van het strafrechtelijk onderzoek.

Voor het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel gelden de volgende voorwaarden:

- er moet sprake zijn van een verdenking van een misdrijf als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, en
- het opsporingsonderzoek moet deze opsporingsbevoegdheid dringend vorderen.

Bij deze voorwaarden gaat het om verdenking (met een bekende of onbekende verdachte) van een ernstig en gekwalificeerd misdrijf.

De voorwaarde dat het opsporingsonderzoek het opnemen van vertrouwelijke communicatie dringend moet vorderen, geeft aan dat de vervolgingsambtenaar het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel in acht moet nemen. Deze bevoegdheid kan alleen maar rechtmatig zijn, als met een lichtere bevoegdheid niet hetzelfde resultaat te verwachten valt. Zo is het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel een veel omvattender bevoegdheid dan het opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel in de zin van artikel 118g. Eerstgenoemde bevoegdheid houdt de andere in en als het beoogde resultaat valt te verwachten met de tweede bevoegdheid, dan moet de vervolgingsambtenaar, met inachtneming van de vereiste voorwaarden, het bevel geven tot het opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel op grond van artikel 118g.

De vervolgingsambtenaar kan in het belang van het opsporingsonderzoek, na tevoren verleende machtiging van de rechter-commissaris, ook bepalen dat de opsporingsambtenaar ter uitvoering van het gegeven bevel een besloten plaats, niet zijnde een woning, mag betreden zonder toestemming van de rechthebbende.

Het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel, waarbij een woning wordt betreden zonder toestemming van de bewoner geschiedt door een opsporingsambtenaar, op bevel van de vervolgingsambtenaar, na schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris. Hiervoor gelden nog stringenter voorwaarden dan voor het betreden van een besloten plaats, geen woning zijnde, zonder toestemming van de rechthebbende. De extra voorwaarden voor het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel in een woning zonder toestemming van de bewoner zijn:

- bij verdenking van een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld, en
- als het opsporingsonderzoek dat dringend vordert.

De inhoud van het bevel van de vervolgingsambtenaar, dat dezelfde gegevens moet bevatten als de schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris (artikel 118f lid 4), geldt als een waarborg voor de omvang van de uit te voeren bijzondere opsporingsmethode tot het heimelijk opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel.

1.7. Artikel 118g (Onderzoek van communicatie)

Centraal staat in artikel 118g niet de vertrouwelijke communicatie, maar de communicatie die plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van een aanbieder van een communicatiedienst (telecommunicatie), zijnde een onderdeel van de communicatie in het algemeen. Het opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel als bedoeld in artikel 118g door een algemeen of buitengewoon opsporingsambtenaar, bijvoorbeeld door middel van een telefoontap, is mogelijk op bevel en onder verantwoordelijkheid van de vervolgingsambtenaar. Deze moet daartoe tevoren door de rechter-commissaris zijn gemachtigd.

Onder communicatie wordt in dit verband verstaan niet voor het publiek bestemde communicatie die plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van een aanbieder van een communicatiedienst. Onder een aanbieder van een communicatiedienst wordt verstaan de natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de uitoefening van een beroep of bedrijf aan de gebruikers van zijn dienst de mogelijkheid biedt te communiceren met behulp van een geautomatiseerd werk, of gegevens verwerkt of opslaat ten behoeve van een zodanige dienst of de gebruikers van die dienst. Hieronder vallen de aanbieders van een openbaar telecommunicatienetwerk of –dienst (telefonie en internet), de aanbieders van een geheel of gedeeltelijk besloten communicatie netwerk of –dienst (intranet of besloten netwerken) alsmede degenen die in de uitoefening van een beroep en bedrijf gegevens verwerken of opslaan ten behoeve van een aanbieder van een communicatiedienst of diens gebruiker (bijvoorbeeld de web hosting diensten of de beheerder van websites). De belangrijkste categorie aanbieders die hieronder vallen betreft de openbare telecommunicatiesector. De gebruiker van een communicatiedienst is de natuurlijke persoon of rechtspersoon die met de aanbieder van een communicatiedienst een overeenkomst is aangegaan met betrekking tot het gebruik van die dienst of die feitelijk gebruik maakt van een zodanige dienst. Deze zijn de gebruiker van telefoondiensten, internet diensten, intranet etc.

De voorwaarden voor het bevel van de vervolgingsambtenaar op grond van artikel 118g voor het (heimelijk) opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel zijn dezelfde als voor het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel in de zin van artikel 118f, ook ten aanzien van het tevoren verlenen van de schriftelijke machtiging door de rechter-commissaris, namelijk:

- verdenking van een misdrijf ex artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, dat gezien zijn aard of de samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, en
- als het opsporingsonderzoek deze bevoegdheid dringend vordert.

Bij het opnemen van de vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel als bedoeld in artikel 118f moet een vervolgingsambtenaar het bevel verstrekken aan een algemeen opsporingsambtenaar. Hetzelfde geldt voor het opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel. Bij het opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel kan de vervolgingsambtenaar, na verkregen machtiging van de rechter-commissaris bepalen dat bepaalde besloten plaatsen zonder toestemming van de rechthebbende of van een woning zonder toestemming van de rechthebbende(bewoner) worden betreden.

Die mogelijkheid ontbreekt in artikel 118g bij het heimelijk opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel omdat het bij toepassing van artikel 118g zulks niet nodig is.

De vervolgingsambtenaar geeft het bevel tot het opnemen van telecommunicatie met inachtneming van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit, wat voortvloeit uit de voorwaarde dat het opsporingsonderzoek de bijzondere opsporingsmethode dringend moet vorderen. De vervolgingsambtenaar, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het bevel, behoeft steeds voorafgaande machtiging van de rechter-commissaris. Voor de beëindiging van de bevoegdheid tot het opnemen van communicatie met een technisch hulpmiddel heeft hij echter geen machtiging van de rechter-commissaris nodig.

Bij het opnemen van communicatie in de zin van artikel 118g gaat het om de inhoud van de communicatie, met de achterliggende gedachte bewijs te verzamelen ter opheldering van een (ernstig) misdrijf.

Ten aanzien van het aftappen van (tele)communicatie is eveneens de mogelijkheid opgenomen voor justitie om de medewerking van derden af te dwingen bij het ontsleutelen van gegevensverkeer (artikel 118g lid 7), waarbij het bevel kan worden gericht tot degene van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van versleuteling van (tele)communicatie om mee te werken aan het ontsleutelen van de betrokken gegevens.

Deze bevoegdheid strekt ertoe kennis te kunnen nemen van gegevens die anders voor de strafvorderlijke autoriteiten wartaal zouden blijven. Het bevel wordt, ten aanzien van het aftappen van telecommunicatie (artikel 118g) gegeven door de vervolgingsambtenaar, die in dat stelsel de bevoegde autoriteit is ten aanzien van het tappen. Voor het geven van zo'n bevel heeft de vervolgingsambtenaar in het geval van artikel 118g de (schriftelijke) machtiging van de rechter-commissaris nodig.

Het bevel kan, afhankelijk van de omstandigheden, worden gericht tot bijvoorbeeld de afzender van een bericht, een netwerkbeheerder of een aanbieder van een telecommunicatienetwerk of dienst: tot een ieder van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij kennis draagt van de wijze van versleuteling van bepaalde afgetapte telecommunicatie. Dit zou ook een zogenaamde Trusted Third Party (TTP) kunnen zijn, een bedrijf dat behulpzaam is bij het verzekeren van de betrouwbaarheid van elektronisch gegevensverkeer (bijvoorbeeld door langs elektronische weg de integriteit van een bepaald bestand te verzekeren of de identiteit van een andere partij vast te stellen). Voor zover zo'n TTP kennis draagt van de door een klant toegepaste encryptietechnieken (mogelijk voor deze de sleutel bewaart), kan het verplicht worden die kennis ter beschikking van justitie te stellen.

De medewerkingsverplichting strekt zich alleen uit tot die kennis waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat zij bij de betrokkene aanwezig is. Het gaat, met andere woorden, om het ter beschikking stellen van beschikbare kennis of het aanwenden van beschikbare technieken. In het algemeen zal dit betekenen dat iemand slechts verplicht kan worden die versleuteling ongedaan te maken die hij zelf heeft aangebracht of die sleutel te verstrekken waarover hij zelf beschikt. Het betekent ook dat wie niet over de benodigde kennis of technieken beschikt om te kunnen ontsleutelen, niet op grond van de voorgestelde medewerkingsverplichting gehouden is, daarnaar onderzoek te doen en instrumenten te ontwikkelen om toch te kunnen ontsleutelen.

Evenmin kan van zo iemand worden geëist dat hij alsnog de benodigde technische voorzieningen installeert. Tot slot impliceert de voorgestelde medewerkingsverplichting geen sleutelbewaarplicht: wie feitelijk niet meer in staat is om mee te werken aan de ontsleuteling omdat hij niet meer over de sleutel beschikt, is ontslagen van zijn meewerkplicht.

De sleutel tot het ontcijferen van informatie kan voor de houder ervan van grote waarde zijn. Hij kan er belang bij hebben de kennis daaromtrent niet verder te verspreiden dan strikt nodig is. De voorgestelde bepaling voorziet daarom in de mogelijkheid dat de houder, naar zijn keuze, niet de sleutel ter beschikking stelt, doch deze zelf hanteert om het versleutelde signaal te ontcijferen.

1.8. Het opnemen van telecommunicatie in een andere staat (artikel 118h).

Gelet op de mogelijkheid dat de gebruiker van het nummer (artikel 118g lid 2 onderdeel c) waarop het bevel als bedoeld in artikel 118g, lid 3 (bevel tot het opnemen van communicatie) betrekking heeft zich op het grondgebied van een andere staat bevindt, wordt in artikel 118h voorzien in een mogelijk tot het opnemen van telecommunicatie in die staat waarin de gebruiker van het nummer zich bevindt. Voorwaarde is echter dat voor zover er ter zake een verdrag is en het verdrag zulks voorschrijft zal met toepassing van dat verdrag, die andere staat van het voornemen tot het opnemen van telecommunicatie in kennis worden gesteld. Slechts indien de instemming van de betrokken staat is verworven, wordt het bevel ten uitvoer gelegd. Dezelfde procedure wordt gevolgd indien na aanvang van het opnemen van de telecommunicatie op grond van het bevel bekend wordt dat de gebruiker zich op het grondgebied van een andere staat bevindt.

De vervolgingsambtenaar kan een bevel als bedoeld in artikel 118g, lid 3, eveneens geven, indien het bestaan van het bevel noodzakelijk is om een andere staat te kunnen verzoeken telecommunicatie met een technisch hulpmiddel op te nemen of telecommunicatie af te tappen en rechtstreeks naar Suriname door te geleiden ter fine van opname met een technisch hulpmiddel in Suriname.

1.9. Vorderen van verkeersgegevens en gebruikersgegevens en inzet scanapparatuur (artikelen 118i, 118j en 118k).

Met betrekking tot de artikelen 118i, 118j en 118k staat niet de inhoud van de communicatie centraal (bijvoorbeeld van een telefoongesprek), maar gaat het uitsluitend om het vorderen van gegevens over verkeersgegevens van communicatie (bijvoorbeeld ten aanzien van een telefoongesprek: wanneer, door wie of naar welk nummer etc). Op basis van de artikelen 118i, 118j en 118k kan de vervolgingsambtenaar onder bepaalde voorwaarden gegevens in het belang van sommige opsporingsonderzoeken vorderen. Daarbij speelt het onderzoek naar de inhoud van de communicatie geen rol, maar juist de informatie daarover. Handelingen als afluisteren, opnemen, scannen en dergelijke komen in dat kader niet in aanmerking.

(a). Vorderen van verkeersgegevens (artikel 118i).

Ingevolge artikel 118i is de vervolgingsambtenaar bevoegd inlichtingen te vorderen over een gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker in de volgende gevallen:

- a. bij verdenking (op redelijke gronden) van een misdrijf als bedoeld in artikel 56 lid 3 sub b, waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten;
- b. in het belang van het opsporingsonderzoek.

Deze bevoegdheid strekt ertoe dat gegevens vergaard kunnen worden die de opsporingsambtenaar in staat stellen vast te stellen of er een relatie bestaat tussen de persoon waarop het onderzoek is gericht en de derde, wat de identiteit is van de persoon waarop het onderzoek is gericht en onder welk nummer of andere kenmerken de persoon bij de derde bekend is. Het gaat om bestaande reeds beschikbare gegevens. Het gaat hierbij om gegevens betreffende gebruiker van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker. Het gaat bij verkeersgegevens van een gebruiker van een communicatiedienst om de uiterlijke kenmerken van de telecommunicatie en niet om de inhoud van hetgeen via het communicatieverkeer wordt uitgewisseld zoals het geval met betrekking tot het opnemen van communicatie ingevolge artikel 118h.

Onder verkeersgegevens vallen:

- (1) de naam, het adres en de woonplaats van de gebruiker,
- (2) nummers van de gebruiker,
- (3) de naam, het adres, de woonplaats en het nummer van de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie de gebruiker verbinding heeft, heeft gehad of heeft getracht tot stand te brengen, of van de natuurlijke of rechtspersoon die heeft getracht met de gebruiker verbinding tot stand te brengen,
- (4) de datum en het tijdstip waarop de verbinding met de gebruiker tot stand is gebracht en beëindigd en de duur van de verbinding, dan wel indien er geen verbinding tot stand is gekomen, de datum en het tijdstip waarop is getracht verbinding met de gebruiker tot stand te brengen,
- (5) de locatiegegevens van het netwerkaansluitpunt dan wel gegevens betreffende de geografische positie van de randapparatuur van de gebruiker ingeval van een verbinding of poging daartoe,
- (6) de nummers van de randapparatuur waarvan de gebruiker gebruikt maakt of heeft gemaakt,
- (7) de soorten diensten waarvan de gebruiker gebruik maakt of heeft gemaakt evenals de daarbij behorende gegevens,
- (8) de naam, het adres en de woonplaats van degene die de rekening betaalt voor de telecommunicatiediensten die de gebruiker ter beschikking heeft of heeft gehad, indien deze een ander is dan de gebruiker.

Onderwerp van de informatie voor de vervolgingsambtenaar is dus alle verkeer over een telecommunicatienetwerk, bijvoorbeeld per telex, telefoon, telegraaf, beeldtelefoon of datacommunicatie. Bovendien geldt dat voor alle verkeer met gebruikmaking van openbare telecommunicatiediensten, zoals de autotelefoon en de mobiele telefoon. Denk in dat verband ook aan de zogenaamde randapparatuur, aangesloten of gekoppeld aan het net van het openbaar verkeer, zoals interne telefoonlijnen, huistelefoons en televisiesystemen.

(b). Vorderen van gebruikersgegevens (artikel 118j).

De bevoegdheid in artikel 118j betreft de bevoegdheid tot het vorderen van gebruikersgegevens bij aanbieders van communicatiediensten.

De bepaling van artikel 118j legitimeert ertoe dat gevorderd kan worden antwoord te geven op de vraag welke naam er bij een bepaald nummer hoort, of bij een bepaald adres. Hiermee kan ook antwoord worden gevonden op de vraag of een bepaalde gebruiker zijn diensten bij deze aanbieder betreft.

Het gaat om gegevens betreffende naam, adres, postcode, woonplaats, nummer en soort dienst. Het begrip nummer kan worden omschreven als cijfers, letters of andere symbolen die, al dan niet in combinatie, bestemd zijn voor toegang tot of identificatie van een gebruiker van een communicatiedienst. Hierbij valt te denken aan aansluitnummer behorend bij een telefoonaansluiting. De gebruiker van internet kan onder verschillende nummers bekend zijn bij de aanbieder van een communicatiedienst, zoals het adres waarop de gebruiker zijn e-mailberichten ontvangt en verzendt (e-mailadres), de accountnaam waaronder de gebruiker inlogt op internet of het internetprotocol (IP-adres). Aan de hand van een IP-adres, in combinatie met datum en tijdstip van internetgebruik, kan de aanbieder van een communicatiedienst achterhalen welke gebruiker zich met behulp van dat IP-adres heeft ingelogd op internet. Onder soort dienst wordt verstaan het type communicatiedienst die de gebruiker afneemt bijvoorbeeld vaste, mobiele of satelliet telefonie, internet of soorten binnen deze diensten zoals telefax, ISDN-aansluiting of een ADSL-aansluiting.

Artikel 118j lid 2 betreft de bestandsanalyse. De vervolgingsambtenaar kan van een aanbieder van een openbaar (mobiel) telecommunicatienetwerk of dienst vorderen dat deze door middel van een bestandsanalyse de gebruikersgegevens achterhaalt van een gebruiker van een communicatiedienst. Een bestandsanalyse kan worden gevorderd indien van de gebruiker van een communicatiedienst geen telefoonnummer bekend is en dat ook niet kan worden achterhaald op grond van een vordering ingevolge lid 1, zoals het geval is met prepaid GSM telefoon.

(c). Inzet scanapparatuur (artikel 118k).

Artikel 118k de inzet van de IMSI-catcher om daarmee het nummer waarmee de gebruiker van een communicatiedienst. De vervolgingsambtenaar kan deze vordering slechts doen indien de vervolgingsambtenaar toepassing wil geven aan de bevoegdheid tot het opnemen van communicatie of aan de bevoegdheid tot het vorderen van verkeersgegevens en waarin hij niet beschikt over het daarvoor noodzakelijke nummer van de gebruiker van telecommunicatie. De genoemde bevoegdheden kunnen namelijk alleen worden toegepast jegens een persoon die te individualiseren is aan de hand van zijn nummer gegevens. Wanneer deze gegevens niet bekend zijn en niet te achterhalen zijn bij het telecommunicatiebedrijf kan de vervolgingsambtenaar het bevel geven met behulp van een scan apparatuur (IMSI-scanner) de nummergegevens uit de ether op te vangen.

3. Tweede afdeling

Algemene regels voor bijzondere bevoegdheden (Artikelen 118l, 118m, 118n, 118o en 118p)

De toepassing van de bijzondere opsporingmethoden in de zin van de eerste, tweede en derde afdeling nopen de daarbij betrokken opsporingsambtenaren om een proces-verbaal op te maken. In dit proces-verbaal leggen zij onder meer de resultaten van het opsporingsonderzoek vast. De vierde afdeling bevat algemene regels die voor alle bijzondere opsporingsbevoegdheden uit de aangehaalde eerste, tweede en derde afdeling gelden.

3.1. Voeging bij de processtukken (Artikel 118l)

Artikel 118l wijst de vervolgingsambtenaar aan als degene die verantwoordelijk is voor de voeging bij de processtukken van de processen-verbaal en voorwerpen, waaronder ook andere van belang zijnde gegevensdragers dan schriftelijke stukken, verkregen door de toepassing van bijzondere opsporingsmethoden als bedoeld in de eerste, tweede en derde afdeling.

Daarbij moet men rekening houden met de positie van verschoningsgerechtigden. Alles wat voorhanden is en wat onder het verschoningsrecht valt, kan de vervolgingsambtenaar vernietigen. Het is duidelijk dat de waarheidsvinding op dat punt moet wijken voor de belangen van de erkende verschoningsgerechtigden. De vervolgingsambtenaar zal met de vernietiging van die stukken zeker niet te ver gaan. Hij is immers belast met de vervolging en zal, als dat niet strikt noodzakelijk is, niet zonder meer bewijsstukken vernietigen. Bij staatsbesluit worden daarover nadere voorschriften gegeven. In sommige gevallen moet de vervolgingsambtenaar ten aanzien van de desbetreffende voeging, een voorafgaande machtiging van de rechter-commissaris hebben (artikel 118l lid 2). Dat is het geval ten aanzien van processen-verbaal of andere voorwerpen, die bepaalde mededelingen bevatten met betrekking tot een verschoningsgerechtigde.

3.2. Kennisgeving aan betrokkenen (Artikel 118m).

Ten aanzien van de uitoefening van de bijzondere opsporingsbevoegdheden uit de eerste, tweede en derde afdeling moet de vervolgingsambtenaar, als de mogelijkheid daartoe aanwezig is en het onderzoek dat toelaat, daarvan schriftelijk mededeling doen aan de daarbij betrokkene(n), waarbij eventuele vervolging geen rol speelt. Betrokkenen zijn onder meer:

- personen ten aanzien van wie de bevoegdheden zijn uitgeoefend;
- de gebruiker van telecommunicatie of de technische hulpmiddelen waarmee in dat verband telecommunicatie plaatsvindt en
- rechthebbenden van bepaalde besloten plaatsen bij observatie, plaatsopneming en opnemen van vertrouwelijke communicatie met een technisch hulpmiddel, alsmede van woningen, maar dan uitsluitend bij het opnemen van vertrouwelijke communicatie.

Onder bepaalde omstandigheden kan de mededeling aan de verdachte achterwege blijven. Dat is het geval, als uitreiking van de mededeling redelijkerwijs niet mogelijk is, wat inhoudt dat de vervolgingsambtenaar het redelijke moet hebben gedaan. Stel dat naam en adres van betrokkene bekend zijn. De vervolgingsambtenaar kan de mededeling dan naar dat adres sturen. Als evenwel de naam bekend is, maar niet het adres, omdat de “betrokkene” geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, dan kan de uitreiking van de bewuste mededeling achterwege blijven. In weer andere gevallen is het zeer goed mogelijk dat niet alle deelnemers in kaart zijn te brengen. In dat geval gelden de ontbrekende deelnemers niet als “betrokkenen”, zodat de bewuste mededeling achterwege kan blijven. Het is ook mogelijk dat de “betrokkene” reeds weet dat de bijzondere opsporingsbevoegdheid, jegens hem is uitgeoefend. Niettemin geldt dan de mededelingsplicht voor de vervolgingsambtenaar. Bij vervolging van de verdachte is de mededelingsplicht ten opzichte van hem niet van kracht, als alle gegevens bij de processtukken zijn gevoegd. De mededelingsplicht kan in die gevallen echter wel van belang zijn voor andere betrokkenen.

3.3. Bewaring/vernietiging van voorwerpen(Artikel 118n)

Artikel 118n stelt regels voor de vervolgingsambtenaar ten aanzien van bewaring en vernietiging van bepaalde processen-verbaal en andere voorwerpen, waaraan gegevens zijn te ontlenu, verkregen met behulp van een technisch hulpmiddel. De hoofdregel daarbij is dat geen vernietiging mag plaatshebben, zolang het onderzoek nog niet is afgerond. Twee maanden daarna doet de vervolgingsambtenaar de bewuste processen-verbaal en andere voorwerpen vernietigen. Daarvan wordt proces-verbaal opgemaakt. Hierbij komt uiteraard de vraag naar voren, wanneer een zaak eindigt. Daarbij doen zich verschillende mogelijkheden voor, bijvoorbeeld na een onherroepelijke beslissing, omdat niemand andermaal is te vervolgen voor dat feit. Bovendien eindigt een zaak na een buitenvervolginstelling, een kennisgeving van niet verdere vervolging of een beschikking waaruit blijkt dat de zaak is beëindigd. Een zaak die geëindigd is, wordt gelijk gesteld met een voorbereidend onderzoek dat naar redelijke verwachting niet tot een strafzaak zal leiden (artikel 118n lid 3), dat wil zeggen: waaruit geen enkele strafzaak zal voortvloeien.

Door de Minister van Justitie en Politie worden voorschriften gegeven over de wijze van vernietiging en over de wijze van bewaring van daarvoor in aanmerking komende processen-verbaal en andere voorwerpen.

3.4. Gebruik van gegevens voor een ander doel (Artikel 118o)

Artikel 118o bevat een regeling voor het gebruik van gegevens, verkregen door uitoefening van een bijzondere opsporingsbevoegdheid in een andere zaak dan die waarvoor die bevoegdheid aanvankelijk heeft gediend. De vervolgingsambtenaar kan namelijk bepalen – wanneer de gegevens met behulp van een technisch hulpmiddel zijn verkregen door observatie met behulp van een technisch hulpmiddel dat signalen registreert, het opnemen van vertrouwelijke communicatie of het opnemen van telecommunicatie – dat ze kunnen worden gebruikt:

- a. voor een andere strafrechtelijk onderzoek dan dat waartoe de bevoegdheid is uitgeoefend, en
- b. voor opslag in een daarvoor bestemde, door de Minister van Justitie en Politie ingestelde register.

In artikel 118o is gekozen voor de term strafrechtelijk onderzoek in plaats van strafzaak. De reden daarvoor is dat het heel goed mogelijk is dat het onderzoek (nog) niet in een zaak heeft geresulteerd. Het kan ook mogelijk zijn dat gegevens uit een afgesloten zaak nodig zijn in een onderzoek naar een criminele organisatie en dan moet de mogelijkheid bestaan dat de gegevens bewaard blijven.

Als de vervolgingsambtenaar bepaalt dat de gegevens mogen dienen ten behoeve van een ander strafrechtelijk onderzoek, dan betekent dat de opheffing van de vernietigingsplicht tot een nader tijdstip, te weten: zodra de andere strafzaak is geëindigd. Vindt opslag plaats, zoals bedoeld onder b, dan worden de gegevens vernietigd als de opslag van die gegevens niet meer van belang is. Deze beslissing zal door de vervolgingsambtenaar moeten worden genomen.

3.5. Technische hulpmiddelen(Artikel 118p)

Op grond van artikel 118p zal door de Minister van Justitie en Politie regels worden vastgesteld met betrekking tot de in de eerste, tweede en derde afdeling bedoelde technische hulpmiddelen. Deze middelen zijn namelijk belangrijk omdat zij de directe waarnemingen van de opsporingsambtenaar vervangen. Het moet gaan om technische hulpmiddelen waarvan derden het waarheidsgehalte van wat is geregistreerd kunnen toetsen.

4. Overige wijzigingen

a. Artikel 89

Artikel 89 vervalt bij de inwerkingtreding van deze wet. Het vervallen artikel 89 geeft de rechter-commissaris de bevoegdheid om tijdens het gerechtelijk vooronderzoek, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de vervolgingsambtenaar, te bepalen dat telefoongesprekken waarvan het vermoeden bestaat dat de verdachte eraan deelneemt of eraan zal deelnemen, kunnen worden afgetapt. Deze bevoegd van de rechter-commissaris tot het aftappen van telefoongesprekken is vervangen door het aan de moderne tijd aangepaste artikel 118g (onderzoek van communicatie). Het onderzoek omvat thans niet alleen het gegevensverkeer via het telefoonnetwerk maar kan ook betrekking hebben op het gegevensverkeer via andere netwerken zoals fax verbindingen, computernetwerken etc.

Met deze wijziging is deze bijzondere opsporingsbevoegdheid ook losgekoppeld van het gerechtelijk vooronderzoek. Aan de rechter-commissaris is ten aanzien van het aftappen een andere rol toebedeeld. De rechter-commissaris is thans degene die de machtiging verstrekt aan de vervolgingsambtenaar tot het aftappen. Deze machtiging strekt ertoe dat alvorens deze bevoegdheid wordt toegepast een rechter controleert of aan de wettelijke vereisten is voldaan zoals de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Voor het overige zal de vervolgingsambtenaar verantwoordelijk zijn voor de organisatie en uitvoering van de bevoegdheid. Deze nieuwe systematiek, waarbij de vervolgingsambtenaar een centrale rol vervult, houdt tevens in dat de bevoegdheid tot het opnemen van (tele)communicatie geen bevoegdheid meer is die door de rechter-commissaris ambtshalve kan worden uitgeoefend.

b. Artikel 174

Met de aanpassing van artikel 174 wordt de rechter-commissaris de mogelijkheid gegeven in het kader van in het bijzonder zijn onderzoek naar de rechtmatigheid van de inzet van een bijzondere opsporingsbevoegdheid getuigen te horen en daarvan verslag te doen op zodanige wijze dat bepaalde gegevens buiten de openbaarheid blijven en dus buiten de kennisneming van de verdachte en diens raadsman. Omdat de verdachte en raadsman het verhoor niet mogen bijwonen is het logisch dat ook de vervolgingsambtenaar het verhoor niet mag bijwonen. Deze beperking van de openbaarheid geldt slechts in het kader van de belangen als bedoeld in artikel 174a lid 1.

c. Artikel 174a

Met artikel 174a wordt in het kader van de bescherming van de in lid 1 bedoelde belangen de openbaarmaking van gegevens voorkomen. Voor de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden is met name van belang dat gegevens over informanten en gegevens over concrete uitvoeringstechnieken worden afgeschermd.

Met dit artikel kunnen gehanteerde strategieën en technieken aan de openbaarheid worden onttrokken. Hiermee wordt voorkomen dat ontwikkelde strategieën en technieken vanwege de openbaarmaking bekend worden bij de criminele wereld en daardoor niet verder kunnen worden gebruikt door justitie.

Ook wordt hiermee voorkomen dat gespecialiseerde politieambtenaren minder inzetbaar worden.

d. Artikel 339a

De ontoegankelijkmaking is een voorlopige maatregel. In dit kader is daarom een nieuw artikel 339a opgenomen. Daarin wordt voorgeschreven dat de rechter bij een materiële einduitspraak over het feit (dat wil zeggen een veroordeling, een vrijspraak of een ontslag van rechtsvervolging) een definitieve beslissing neemt over de ontoegankelijk gemaakte gegevens, voor zover deze maatregel nog niet door de vervolgingsambtenaar of de rechter-commissaris is opgeheven. Als hij vaststelt dat de voorwaarden daarvoor aanwezig zijn, kan hij gelasten dat de betrokken computergegevens worden vernietigd. De voorwaarden zijn dezelfde als voor de ontoegankelijkmaking, dat wil zeggen dat het moet gaan om gegevens met betrekking tot welke of met behulp waarvan een strafbaar feit is begaan en dat de vernietiging noodzakelijk is ter voorkoming van nieuwe strafbare feiten. In alle andere gevallen gelast de rechter de opheffing van de ontoegankelijkmaking.

De rechterlijke last tot vernietiging zal doorgaans meebrengen dat alle bij justitie berustende kopieën worden vernietigd. Indien de gegevens ook nog aanwezig zijn in de computer van de betrokkene – zij het door justitie ontoegankelijk gemaakt door middel van encryptietechnieken –, zullen ook deze moeten worden vernietigd.

Paramaribo, 3 juni 2019

De Initiatiefnemer,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'K. Mathoera', written over a horizontal line.

K. Mathoera